بسم الله الرحمن الرحيم

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم: ژوند د يادونو لاندې

ليکونکے: محمد طاهر عابد طائرّ

املا کره کتنه: طلبګار خوګياني

زير کتنه: پروفېسر اعجاز احمد

سرپاڼه: اسد ګدون

چاپ کال: اکتوبر ۲۰۱۵ء

چاپ وار: لومړی

چاپ شمېر: ۵۰۰ ټوکه

کمپوز: اماني

Ketabton.com

ادونو

ي

د طائرّ

(c) ketabton.com: The Digital Library

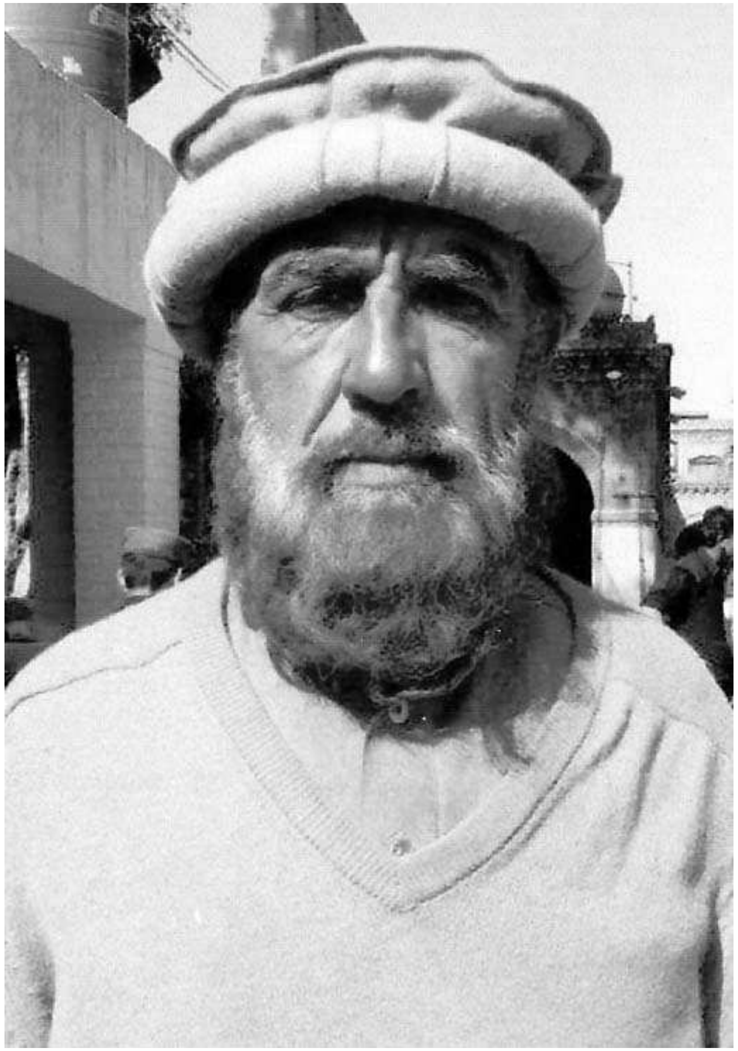

د سترګو رپ کې سړی بوځي د وختونو شاته
خدایزده چې څه وي د ځینو تصویرونو شاته

ګېر شوم طائره! د وختونو لاندې
بس تېروم ژوند د یادونو لاندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړون

د ګران استاد اروانباد میا «نثارالدین صیب» په نوم چا چې خپل ټول ژوند تر آخري ساه پورې د علم د رڼا په خورولو کښې تېر کړۀ.

سریزه

اوس دې یادونه افسانې ښکاري
داسې دستور د زمانې ښکاري

دا شعر واقعي د کمال شعر دے، چې انسان وفات شي، نو یادونه یې افسانې جوړې شي. د خدای پاك نظام دے چې د دنیا مادي هر څېز لره زوال شته، ځکه چې الله پاك په خپل قرآن پاك کښې فرمايي: « هريو زنده به يو ځل ضرور د مرګ مزه څکي» انسان مړ شي، خو ياد يې پاتې شي. ياد يو داسې شے دے چې دې لره زوال نشته. دا اټل خبره يا امر دے.

د دنیا هرڅه به زاړه شي
د جانان غمه په والله زړېږې نه

زۀ نۀ پوهېږم چې خپلې خبرې د کوم ځاې نه شروع کړم او په

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم ځای یې خلاصې کړم. لنډه دا چې دا یو څو ماتې ګوډې خبرې خاطرې د خپل ګران استاد میا نثارالدین صېب په یاد کښې لیکلي دي، ځکه چې د ژوند هېڅ څۀ پته نۀ لږی. هسې نه چې مرګ تلوار وکړي او زۀ لۀ دې څو خبرو نه محروم پاتې شم... په دې لیکلو کښې ما سره پوره مدد د میاصېب ځوئے ((میاعادل نثار صېب)) کړے دے، چې د هغۀ زۀ ډېره مننه او شکریه ادا کوم او ورسره زما د کلاس ملګرو هم ډېره مننه چې ماته یې د دې خبرو لیکلو د پاره ډاډ راکړے دے.
الله پاك دې د میاصېب روح ته خوشحالي ور نصیب کړي او د هغۀ په زامنو دې هم الله پاك خپل خصوصي رحم وکړي او خپل ټول ملګري او استاذان ښاد او آباد غواړم.

په ډېر درنښت
محمد طاهر عابد طائرؔ

رښا د مرګ په ګودر نۀ ورکیږي

د ژوند د تکمیل د ټولو نه لویه مرحله مرګ دے. مرګ انسان وژني هم او را ژوندے کوي یې هم، څوك چې د ژوند د خیر د فلسفې سره شپې صبا کوي او د انسانیت د ارتقاء د تصور سره په لاره ځي مرګ یې هم نۀ شي وژلے.
دې مجموعه کښې ښاغلی محمد طاهر عابد طائر هم د خپل قدر مند استاد ((میانثارالدین صېب)) د مقصدي ژوند او بې لوثه عمل خاکه په دغه بنیاد راپه ډاګه کوي چې:

مرنے والے مر تو جاتے ہیں فنا ہوتے نہیں
یہ حقیقت میں کبھی ہم سے جدا ہوتے نہیں

د ښاغلي طائر دا کتاب ده مینې د هغه احساس غورځنګ دے چې ورك منظرونه، سپیڅلي رویّے او ډوبېدونکې ننداري د نظرونه په آسانه سوزېدو ته نه پرېږدي.
ښاغلی یو طرف ته د خپلې موضوع مادي حدونو او چوکاټونو نه تېښته نۀ ده کړې، نو بل اړخ ته یې د خپلو تجربو او فراستونو پۀ تار کښې د خپل استاد د رېښتینو وصائفو ملغلرې امیل کړی دې او دا حقیقت یې راښکاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړے دے چې:

لطافت بے کثافت جلوہ پیدا کر نہیں سکتی
چمن زنگار ہے آئینۂ باد بہاری کا

(غالب)

ښاغلے لیکونکے په دې راز پوهه دے چې د انسانیت معاشره د اقدارو، روایاتو، رسمونو او د انفرادي اجتماعي عادتونو نه دخپل وجود ښکلاګانې او ساه ګانې اخلي او هم په دې باندې ژوندے وي. مادي وجودونه فنا کیدے شي خو ښائسته رویّے لازواله او دائمي وي. ځکه خو د تصویرونو د شخصي حوالو دیادولو سره سره هغه تصورات هم نه هیروي چې د تاریخ په هر پړاؤ ورته انساني معاشره پامتداره پاتې شوې ده. ښاغلے خاکه نګار ډېر په هنر د خپل استاد داسې خوبیانې مخې ته راولي چې دیو انسان ژوند کښې راشي نو سترګې او ذهن یې د رڼا ګانو اوپلوشو په دریاب ورګډیدے شي. ښاغلي طاهر عابد طائر د ژوند په داسې مرحله کښې دے چرته چې د سحر او ماښام پۀ تعبیرونو کښې فکر تیروځي او نظر تندك کېږي. ولې د خوشحالۍ زیرے دادے چې داسې نه شویدی او نه داسې احتمالاتو په تول کتاب کښې چرته پټ پټوني کړی دی.
خاکه نګاري او د خاکې فن په پښتو نثر کښې په اردو کښې د مالګې برابر هم نه دے. ځکه دا وئېل چې یار ښاغلے په دې

لړ کښې ده چا د اثر لاندې دے. بې ځایه دعویٰ ده. البته په اردو ژبه کښې فرحت الله (بیګ)، رشید احمد صدیقي، رضا همداني او فارغ بخاري د کمال خاکې لیکلي دي، چې ذوق ورته په تماشا او فکر ورته ګوته پۀ خُلۀ دے. بیا هم د طائر خاکې د ټولو نه په فرق محسوسیږي. طائر د خپل استاد د شخصیت نه صرف داسې حوالې تصویر کړي چې پخپله ورته محبوبي دی بلکه داسې اړخونه یې هم د انځورګری د منزلونو نه راتیر کړی دي چې رنګ، نسل، جغرافیے او طبقاتي قدغنونو نه آزاد دی او دا سلسله د ښاغلي محمد طاهر عابد طائر د آفاقي سوچ پۀ ترتیبولو کښې بنیادي حېثیت لري. هیله لرلے کېدے شي چې دا ښاغلے به په راتلونکي ساعتونو کښې د هاغه لیکونکو او تخلیق کونکو په قطار کښې په هڅکه غړی، اودریږي کوم چې د قام تقدیرونه بدلوي او د انسانیت نوې او رڼا تعبیرونه ویشي.

په ډېر درناوي
ډاکټر اظهار الله اظهار
صدر اردو څانګه
اسلامیه کالج یونیورسټي پېښور
۱۵ نومبر ۲۰۱۵ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

دنوي تهذیب په رڼا کښې چې څومره تیارې دي د هغې سیورے د نننې ژوند له سحر نه هم ښکارې او په ماښام کښې هم. زمونږ معاشره په ډېره تېزۍ سره له بد تهذیبۍ سره مخامخ ده زمونږ تهذیب د شکست و ریخت یو داسې طوفان او سېلاب ته مخامخ دے چې هرڅه په کښې لاهو ښکاري او که چېرې د عقل خاوندانو او شعور مالکانو دې طوفان ته او دې سېلاب ته د علم و هنر، د عقل و شعور او د مذهب و تهذیب بند ونه تړلو نو خدای خبر چې زمونږ انجام به څه وي.
دا د حقیقت یو مخ دی.

د حقیقت بل مخ؟ د حقیقت بل مخ همېشه موجود وو، کله تت او کله روښانه او حقیقت دا دے که یو طرفته په نوي کل کښې عملي،بد تهذیبي او بې ترتیبي ښکاري نو بل طرفته په نوي نسل کښې داسې ستوري هم شته چې د خپلو آثارو له کبله ځلنده ښکاري او د خپلې مطالعې مهذبي رویې او علمي وادبي هلو ځلونه د نوي سحر امید ښکاري.

محمد طاهر عابد طائر د نننې متضاد بیانیې او منظر نامې داسې ځوان قلمکار دے چې په خپل وړومبي اثر «ژوند د

یادونو لاندې» کښې نه صرف خپل هنر ښکاره کوي بلکه هغوي چې په کم خلوص او مینې سره د خپل ګران استاد میانثارالدین صاحب ذکر او تذکره کړې بذات خود دا دیو رشد او مهذب شاګرد او د علم و ادب سره د بې کچې تعلق دیو طالبعلم قصه را وړاندې کوي. یو وخت وو چې په پښتو کښې نثر ډېر کم لیکلے کیدو خو اوس داسې نه ده هرڅو نن هم د نثر په مقابل کښې شعر، بې انتها لیکلے کیږي خو ورسره په څنګ کې تخلیقي او غیر تخلیقي ادبي نثر هم خپل وجود ښه دورن احساس ورکوي.

«ژوند د یادونو لاندې» د محمد طاهرعابدطائر لیک یو سوانحي خاکه ده چې ممدوح یې میانثارالدین صاحب دی. طائر د خپلې مشقۍ باوجود تر ډېره حده پورې په خپل لیک کښې کامیاب دے، دا ځکه وایم چې ماه چې دا مسوده ولوستله نو زه دیو داسې شخصیت نه پورا پورا آشنا شوم چې ما هیڅ نه پېژندو.

طائر په ډېره ساده ژبه کښې د میاصاحب کړه وړه، حلیه د هغوی مشغله د هغوي تعلیم و تعلم سره شوق د ژبو او د ادبیاتو سره دهغوي مینه په ښهٔ دول سبق ښودل. د هغوی ذاتي زندګي او ډېرې خوبیانې او د هغوی هغه شفقت چې کوم د طالب علمانو دپاره عمومي وو، بیان او څرګنده کړے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې پُر تاثيره هم دے او خوندور هم. طائر خپل دې نثري ليك او لتهون كښې تر خپله حده كامياب او كامران دے د هغوى دا تحرير نه يوازې د لوستلو قابل دے بلكه دا تحرير يې خپل استاد ته خراج تحسين هم دے، چې د كوم نه استاد او د شاګرد بې لوڅه تعلق او د شاګرد په ذهن و قلب كښې د استاد لپاره موجود قدر او احترام موجزن ښكاري.

((ژوند د يادونو لاندې)) كښې د قلم يو څو معصومې غلطيانې هم ښكاري خو زه اميد لرم چې د طائر قلم به ان شاء الله داسې روان وي او كه هغوى دا رنګ مطالعه، مشاهده او قلم سره خپل تړون او خپله وابستګي برقرار وساتله نو دوي به ډېر زر په پښتو ادب كښې خپل ځائے پيدا كړي.

ډاكټر تاج الدين تاجور
شعبه اردو،
ګورنمنټ كالج پېښور

ایک تاثر

مشتاق احمد یوسفی نے اپنی ایک تحریر میں "یادماضی" کے جزیرے میں رہنے والے شخص کے لیئے کیا خوبصورت اور موزوں لفظ استعمال کیا ہے۔ یعنی "یادش بخیریا" ذاتی طور پر میرا یہ خیال ہے کہ انگریزی کے لفظ (Nostalgic) کا اس سے بہتر ترجمہ ممکن نہیں۔ (ژوند د یادونو لاندی) بھی ایک ایسے ہی کسی "یادش بخیریے" کی کتاب ہے۔ پشتو زبان اور اس کا ادب آج جس بلندی پر ہے۔ اگر ہم اُسے معیار اور پیمانہ بنا کر اس کتاب کا مطالعہ کریں گے تو یہ زیادتی ہوگی۔

لیکن اگر ہمارے پاس پیمانۂ خلوص اور محبت ہے تو یہ کتاب اُس پیمانے پر ضرور پورا اترتی ہے محمد طاہر عابد طائرؔ نے اپنے استاد محترم "میاں نثارالدین صاحب" کو جن الفاظ میں خراج عقیدت پیش کیا ہے اور جس محبت اور خلوص سے پیش کیا ہے وہ آپ کو اس کتاب کی سطر سطر میں دکھائی دے گا۔ مصنف کی جواں سالی سے یہ اندازہ لگانا مشکل نہیں کہ اپنے استاد محترم سے ماضی بعید کا قصہ نہیں بلکہ چند سال ادھر کی بات ہے۔ اور یہ امر میرے لیئے بجائے خود حد درجہ طمانیت اور تقویت کا باعث ہے۔ کہ (الحمدللہ) ہمارے اس معاشرے میں ایسے درد دل رکھنے والے اساتذہ اور ایسے عقیدت رکھنے والے شاگرد آج بھی موجود ہیں۔ کہنے

(c) ketabton.com: The Digital Library

کو تو یہ کتاب کسی شخصیت کا تذکرہ ہے۔ لیکن کتاب کا مطالعہ کرتے ہوئے آپ پر یہ بات کھُلتی ہے کہ آپ یادوں کے ایک ایسے جزیرے یا وادی میں داخل ہو گئے ہیں۔ جہاں ہر طرف شجرہائے سایہ دار ایستادہ ہیں۔ میری ذاتی رائے تو یہ ہے کہ اس کتاب کا مطالعہ ضرور کرنا چاہیئے۔ اس لئے نہیں کہ پشتو کا اعلیٰ ادب پڑھ سکیں بلکہ اس لیئے کہ اس نفسا نفسی کے دور میں آپ کو یہ چند صفحات ایسے پڑھنے کو ملیں گے جن میں اول و آخر خلوص ہی خلوص ہے۔

پروفیسر اعجاز احمد
شعبہ اردو
گورنمنٹ سپیریئر سائنس کالج
۱۰ نومبر ۲۰۱۵ء

ژوند د یادونو لاندې

یادونه ښهٔ وي او که بد ، د انسان په لاشعور کښې پراتهٔ وي. انسان که هرڅومره کوشش اوکړي چې د دې یادونو نه ځان خلاص کړي او د زړهٔ نه يې چرته لرې اوباسي خو دا کار دومره اسان نهٔ وي. يادونه که خوږهٔ وي نو بنده لهٔ پرې سکون او آرام نصيب شي او که چرې تراخهٔ وي نو دومره بې دمه شي تهٔ به وې چې څوک ترې په زور څرمن اوباسي او کوشش کوي چې د دغې يادونو نه ځان خلاص کړي، خو څومره مزه چې په خوږو يادونو کښې وي دومره مزه د ژوند په يوه لاره کښې هم نه وي. سړے کهٔ هرڅومره د ژوند په کشالو کښې بوخت وي خو بيا هم چې د فرصت څهٔ لمحات هغه ته پهٔ لاس راشي او ځان له يوائې شي دغه خوږه يادونه د هغهٔ ملګري وي او دے ډېر لرې د خيالونو دنيا ته بوځي او هغه يادونه لکه د فلم د دهٔ د ذهن پهٔ پرده دهٔ وار په وار ښکاره کېږي او دے ترې مزه اخلي. دا تسلسل تر هغه وخته پورې نه ماتېږي ترڅو چې دهٔ ته چا آواز نهٔ وي ورکړے او يا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ے پخپله د یادونو د دنیا نه را بهر نۀ شي. خو ډېر کم خلق وي چې دغه یادونه برقرار اوساتي. د وخت د تېرېدو سره ډېر یادونه د ذهن نه وځي خو د یو پخواني ملګري په ملاوېدو هغه یادونه واپس راشي او د ے ډېر بې قراره کړي، خو طائر یو داسې زلمے لیکوال د ے چې هغه دغه یادونه ډېر پۀ کمال پۀ کتاب ((ژوند د یادونو لاندې)) کښې یوځائے کړي دي. طائر سره زما ملاقات نۀ د ے شوے. صرف د فیس بُک په لار هغه سره زما خبرې اترې او د لیك په حواله لیده کاتۀ شوي دي. هغه وخت په وخت د فیس بُك پۀ لاره خپل لیك کۀ هغه نثر وي او که نظم او که غزل ما سره شریك کوي. په دغه حواله زۀ دا وئیلے شم چې هغه به د مستقبل یو ډېر ښۀ لیکوال وي.

خبره ما د یادونو کوله. اوس راځم دې خبرې له چې طائر څه داسې کمال کړے د ے. نو په دې سلسله کښې زۀ دا وایم چې طائر د خپل سکول یو استاذ ((میا نثار الدین صېب)) نه ډېر متاثره وۀ. او هغۀ سره یې بې کچه مینه وه، چونکه دۀ اوس خپل تعلیم د سکول تر حده پورې پوره کړے وۀ او د سکول د چار دېوارۍ نه بهر راوتے و. ظاهره خبره ده چې انسان د ژوند پۀ کشالو کښې اخته شي او ده سره بیا دومره وخت نۀ وي چې روزانه دې یو بل سره ملاؤشي چرته په لار کښې ملاقات اوشي نو بېله خبره ده. د غه حال د طائر سره هم

شوے د ے. د ے هم د ژوند په کشالو کښې دومره اینښتے وو، چې د ده مرګ نه اته (۸) نهه (۹) ورځې پس خبرېږي، د مرګ خبر اورېدو سره د هغه د پښو نه زمکه تختي او په تېر شوي وخت پسې افسوس کوي او چې کله یواځې شي نو هغه ټول یادونه یې مخې ته شي کوم چې یې د خپل استاذ محترم سره تېر کړې وو. ما چې د کمال خبره کړې وه نو هغه دا وه چې دۀ یادونه خپل ذهن او زړۀ کښې خوندي نه کړل بلکه ډېر پۀ ښې طریقې سره هغه ټول یادونو ته یو ترتیب ورکړو او په یو کتابي شکل کښې ((ژوند د یادونو لاندې)) دنیا ته وړاندې کړۀ او خپل محترم استاد ((میانثار الدین صېب)) ته یې هغه مینه ورکړه چې د خپل ځان سره یې نور خلق هم په هغه مئین کړه.

ارشد قمر

شرقي پیران مردان

۲۴ اکتوبر ۲۰۱۵ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

حامداً و مصباً اما بعد....

کله چې مې کتاب ویل شروع کړل، نو په کښې ورك شوم او چې کله مې ختم کړو او تربنه فارغ شوم نو د ماضي د تمامو حالاتو او واقعاتو حسرت او ندامت می چال په زمانه کښې وپېژندل او مستقبل کښې مې د وفا نور خیال ساتلو غزم او د هغې نقد ثمره مې په لمن کښې وه.

د ښاغلي محمد طاهر عابد طائر مجموعه (ژوند د یادونو لاندې) چې مې کله مطالعه کولو نو د کتاب مېنځ ته نۀ وم رسېدلے چې زۀ یې د ماضي حالاتو ته متوجه کړم او د خپل ژوند د یادونو او خاطرو په چپو یې لاهو کړم چې وتل ترینه ګران وو...

د محترم طائر صېب دخپل استاد سره دې بې کچه مینې او محبت او خلوص یوځل بیا زما په زړۀ کښې تېر یادونه او خاطرې را ژوندي کړې او د خپلو اکابرینو او مشائخو یو لوې فهرست مې مخې ته شو- ناڅاپه به دا اشعار رایاد شو

چې:

ملے خاک میں اہل شاں کیسے کیسے
مکیں ہوگئے لا مکاں کیسے کیسے
ہوئے نامور بے نشاں کیسے کیسے
زمیں کھا گئی آسماں کیسے کیسے

یو په کښې شك نشته چې تاریخ دے چې د ولسونو کړښې خوندي ساتي او واقعات پرې کوي... د ځینو اشخاصو کړینې داسې وي، چې نه یواځې تاریخ یې د خپل ویړ تندې افتخار ګڼي بلکه راتلونکي نسلونه ورباندې هم ویاړ کوي، کوم انسان چې د خپل ژوند مقصد پېژندلے وي نو داسې انسان دیو ویاړمنې تاریخ درلودنکی وي. د تاریخ په پاڼو کښې دیو ځلانده ستورې په شان ځلېږي او د ده یادونه او خاطرې د خلقو په زړونو باندې حکمراني کوي او د تل لپاره ژوندے وي لکه یو شاعر وایي:

چې پېدا شوې تا ژړل خلقو خندل
داسې مړ شه چې تۀ خاندې خلق ژاړي

طائر صېب یو داسې موضوع اختیار کړې چې څومره لیکل پرې وشي نو اختتام نه لري، لکه شیخ سعدي وایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه حسنش غائتے دارد نه سعدی را سخن پایان
بمیرد تشنه مستسقی و دریا همچنان باقی

اویا دا چې:

ستا د حسن ګلان ډېر دي
جولۍ مې تنګه زه به کوم کوم ټولومه

راځم خپل مطلب ته چې د انسان ډېر قیمتي شیز په دنیا کښې وخت او عمر دے، چې د ماضي، حال او مستقبل په خانو تقسیم دے. داسې کردار او عمل کول چې دۀ لپاره باقیات صالحات او نورو لپاره اسوۀ حسنه وګرځي. خپل اوقات او عمر په ښو خاطرو او یادونو باندې مزین او قیمتي کړي، ځکه چې وخت او عمر د چا انتظار نه کوي لکه عبدالرحمن بابا فرمایي:

بیا یې وار پۀ دنیا نۀ راځي رحمانه
په هر چا باندې چې تېر شي وار د عمر

هرڅه به دنیا کښې وي اومونږ به نه یو ، خو زمونږ یادونه او خاطرې به وي.

ہزاروں منزلیں ہوں گیں ہزاروں کارواں ہوں گے
بہاریں ہم کو ڈھونڈیں نہ جانے ہم کہاں ہوں گے

په آخر کښې زه خپل ګران ورور محمد طاهر عابد طائر ته د زړۀ له کومې دعا کوم چې الله تعالی دې ورله په علم و عمل او عمر کښې برکت عطاء کړي. دې کتاب ته شرف قبولیت او په فن د علم کښې دې ورته الله تعالی مزید ترقي ورکړي.

این دعا از من و از جمله جهان
آمین باد

بنده ناچیز مولانا محمد عبیدالله ((فرید))
خطیب و امام مسجد آغه میرجاني شاه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مننه

دګران کشر محمد طاهر عابد طائر صېب څخه مننه چې په دې مشېنرۍ دور کښې یې زما والد صېب پۀ ښۀ لفظونو وستائیل. په دې وخت کښې داسې خلق ډېر کم وي چې خپل استاد سره دومره مینه اوکړي، چې د استاد هر لفظ و حرکت په خپل ذهن کښې محفوظ کړي او د استاد د مرګ نه پس هغۀ ټول واقعات خوندي کړي او یو کتابي شکل ورکړي.
یقیناً دا ډېر ګران کار دے خو طائر صېب په خپل هنر او همت ترسره کړو او زما د والد صېب په اړه یې د کورۀ بهر ژوند نۀ هم مونږ ته آګاهي راکړه.
د والد صېب تلو نه پس زمونږ ژوند ډېر نیمګړے دے خو په دې نیمګړتیا کښې مونږ ته خپل مشرانو، تره ګانو او د میاصېب ملګرو ډېر ډاډ راکړے. د هغو ډېر احسان مندیو.
ورسره د هغۀ مشرانو، د میاصېب ملګرو او زمونږ ملګرو

هم ډېره مننه چا چې په بیمارۍ کښې هم د میاصېب وخت په وخت پوښتنه کړې او د رشته دارۍ، رورولۍ، ملګرتیا او د شاګردۍ ترمینځ د مینې تار یې پریکرېدو ته نه دے پرېښے.
په آخره کښې طائر رور تۀ ده دې کتاب په حقله مبارکي وایم او د ژوند په هر پړاؤ یې شاد او کامران غواړم.

پۀ مینه ډاکټر میاراشد نثار
کلے موسٰی زۍ پېښور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د میا صېب لنډه پېژندګلو

◈ نوم:	میاں نثارالدین
◈ د پلار نوم	میاں عبدالمجید
◈ زېږېدنه	۱۹۵۵ - ۷ - ۱۰
◈ وفات	۲۰۱۴ - ۱۰ - ۱۹
◈ د پیدائش کلے	محله گهڑی میا گان موسیٰ زے پېښور
◈ میټرك	پشاور نمبر ۲ سکول جی ټي روډ ۱۹۷۱ ء
◈ ایف اے	گورنمنټ کالج پېښور ۱۹۷۴ء
◈ بي اے	۱۹۷۸ء
◈ بي ایډ	۱۹۸۰ء
◈ ایم اے	انگلش ۱۹۸۴ء
◈ سی ایس ایس	په اول نمبر ۱۹۸۱ء
◈ دنوکرۍ پوسټ	په نمبر ۲ سکول کښې ۲۰۰۷ء
◈ هیډماسټر	په خپل کلي کښې جون ۲۰۱۴ء
◈ اولاد	میاں راشد نثار، میاں عاطف نثار، میاں عادل نثار، میاں کاشف نثار
◈ تخلیقي کار	مضمون نګاري، کالم نګاري د نهم او لسم دپاره نوټسونه

هغه چا رښتیا وائلي دي چې:

کیا بھروسہ ہے زندگانی کا
آدمی بلبلا ہے پانی کا

هر څومره چې زۀ د یادونو نه تښتېدل غواړم، خو زما د زړۀ او ذهن لمن نۀ پرېږدي. دا څو خبرې ما د خپل ستر استاد اروابناد «میا نثارالدین صېب» په یاد کښې لیکلي، چې هغه زما دپاره ډېر یو غوره انسان وو. او د هغوی ماسره او زما د هغوی سره ډېر ښۀ وخت تېر شوے وو.
خو افسوس مرګي مونږ خپلو کښې سره دې څو خوږو شېبو ته پرې نۀ ښودو او سره یې جدا کړو. زما ډېر ارمانونه د میا صېب د وفات نه پس هغه ټول لکه د وچ ګل ورژېدل او زۀ نیمګړے نیمه خوا پاتې شوم.
ګران میاصېب د خپل ژوند او د خپل چاپېرچل خاندان، یارانو، دوستانو او د خپل شاګردانو دپاره یو مثالي ژوند تېر کړے وۀ. هغه د علم و عرفان یو روان سمندر وۀ، چې هرچا به ترېنه خپله علمي تنده ماتوله. د میاصېب په طبعیت کښې بلا خوبیانې پرتې وې... عاجزي، انکساري، ظرافت، لطافت، فصاحت دومره په وضاحت سره ښکارېدل، چې یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کم فهمه انسان به هم د هغوی مخ ته وکتل نو پرې پوهه به شو.

میاصبب د مډل سکول یو داسې استاذ وُ، چې خپل ټول عمر یې د علم پر چار او د علم رڼا خورلو کې تېره کړے وُ، امید دے چې دې سره به د ډېرو کورونو نه د جهالت تېرې لرې شوې وي. میاصبب هر څوکه د سکول استاذ وُ، خو هغوی به خپلو شاګردانو سره د پلار، رور، ملګرې په شان وخت تېرولو... ښۀ مزیدار برابر قد د عاجزۍ لباس یې په غاړه، عینکې یې په سترګو په شرعه برابره ګیره، چې په کښې تور لږ او سپین زیات وو. پاکه لهجه د مخ نه یې صداقت ځلېدۀ، طبعیت یې د خندا طرف نه لږ شان سنجیدګۍ ته زیات مائل وُ، هر شاګرد ته به یې د زوی په نظر کتل.

د میاصبب د مرګ خبر اورېدو سره زما د ښپو نه زمکه اوتښتېده، وارخطا شوم په خپل غوږونو مې باور نه راتلو، سمدستي مې خپلو ملګرو سره د فون په ذریعه رابطه اوکړه ټولو ملګرو باوري کړم او ډېر زیات خفه شوم... او بله د غم خبره دا وه، چې زۀ خبرېدم خبرېدم نو د میاصبب دوفات تقریباً اته، نهه ورځې تېرې شوې وي. په دې لړکښې زمونږخوږ ملګرے «مفتون غرق وپرق صبب» د ژوند ابتداء

او انتها په خپل دوو شعرونو راغونډوي چې وايي:

د خدائے حکم وو له خاورې را پیدا شوم
لکه ګل نیمګړی ژوند ته په خنده شوم

خوتر پایه مې دژوند سپرلے مل نه شو
ارمانجن ترېنه په نیمه لار جدا شوم

د میا صبب وفات نه تقریباً درې څلورمیاشتې مخکښې زۀ، احمد، اجمل، عبدالهادي اوعمرخالد د څه کارد پاره خپل زوړ سکول نمبر ۲ ته تلي وو، نو مونږ د سکول نه باهر د سکول دروازې سره ولاړ وو، چې ناڅاپه میاصبب په خپل موټرسائیکل زمونږ مخې ته ودرېدو مونږ ورسره مصافحه وکړه او د خپلو خبرو مطابق مو ترې تپوس وکړو، چې تاسو چرته روان یاست اودا تاسو ولې دومره کمزوري شوي یاست؟ نو میاصبب په ځواب کې وویل چې:

« ماخو ډېره سنګینه بیماري تېره کړه په سر کښې مې رسولۍ شوې وه د هغې اپرېشن مې وکړو او ډېګري ګارډن ته دمعاینې لپاره روان یم» مونږ پرې دزړۀ دتله خپل غم څرګند کړو........

نوچونکه ما سره او عمر خالد سره یې لږ طبعیت لګېدلی وو نو په تللو تللو کښې یې راته وویل چې:

«اوس مَېسج هم نه کوې کله کله خو مَېسج کوه»
دا خبره اوس هم زما په غوږونو کښې کړنګېږي. دا ملاقات زمونږ د میاصېب سره آخري ملاقات وو او دا سې سپېرۀ ملاقات وو چې بیا یې مونږ په جنازه کښې هم شرکت ونۀکړو.
په دې باره کښې عثمان علی عثمان ډېر ښۀ وایي چې:

د ویر آواز به د هر چم هرې قلاه نه نۀ تلے
کاش چې دا بعضې بعضې خلك د دنیا نه نه تلے

د میاصېب دې غم زۀ داسې بې ځایه کړم چې تر اوسه خپل ځاې ته نه یم راغلے..... او دمیا صېب دا یوه خبره ما ډېر بې سُره کړي چې: « کله کله خو مَېسج کوه»
شاید چې میاصېب زما نه ګیله لرله.... او خفه رانه لاړو......

بچھڑا کچھ اس ادا سے کہ رت ہی بدل گئ
اک شخص سارے' شہر کو ویران کرگیا

د میاصېب مرګ زمونږ د زړۀ کورونه وران کړل. بیا د میا صېب د تعزیت دعا دپاره نهمه، لسمه ورځ پس د جمعې ورځ وه مازیګر وخت کښې د میاصېب (موسی زئی) کلي ته کور ته ورغلو... نوما ځان سره د میاصېب هغه «فارسي لغت» هم یوړو کوم چې ماله میا صېب په لسم جماعت کال ۲۰۱۱ -

۲۰۱۲ کښې راکړے وو...
دا هغه لغت وۀ چې د کوم دپاره ما میاصېب ته یوه ورځ وویل چې:
«سر دا لغت زما ډېر خوښ شوے دے دا ماته راکړئ زۀ به تاسو له بله واخلم»
نو میا صېب د ځان سره لړ اومسېدو او په ځواب کښې راته وویل چې:
«دا فی الحال ځان سره کېږده چې مادرنه کله وغوښتل نو بیا بې راکړه»
د تعزیت دعا په وخت کښې ماسره عارف الله، اجمل او عمرخالد تلي وو.... زمونږ ملاقات د میا صېب زوی «میاعادل نثارصېب» سره وشو... ما «عادل نثار صېب» ته دمیاصېب هغه «فارسي لغت» پېش کړو نو هغوی راته ووئیل چې:
«دا تاسو له میا صېب در کړے دے، نو دا تاسو ځان سره د میا صېب د یوې نښې په توګه کېږدئ»
د «عادل نثارصېب» سره مونږ د میا صېب په ژوند ډېرې خبرې اوکړې، نو میا عادل نثار صېب مونږ ته د خپل پلار یو څو خاطرې هم بیان کړې چې:
«میاصېب یو ځل غریب رکشې والا ته په فارم باندې خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دستخط کړې وۀ، نو وایي چې زۀ یوه ورځ د کور نه باهر ولاړ وم... یو بابا راغے او ماته یې اوویل، چې ته د استاد زوی یې؟ ما جواب ورکړو، هو! ((زۀ د استاد زوے یم))

نو په تلوار سره یې راته ووئیل چې:

((دې استاد زما نه د یو دستخط په عوض کښې دوه زره روپۍ اخستې دي))

ما ترې تپوس اوکړو چې:

((زما والد صیب درنه پخپله پیسې اخیستې؟))

ویې وئیل: ((نه زۀ یو رکشې والا راوستم او هغه ووئیل چې: استاد دیو دستخط دوه زره روپۍ اخلي او ما ورله ورکړې))

ماښام شو ما خپل والد صیب ته دا خبره اوکړه وایي چې:

((زۀ ورسره په موټر سائیکل سور شوم او د شپې په وخت کښې مونږ دواړه د رکشې والا کور ته لاړو، خو رکشې والا مونږ ته د خپل کور دروازه خلاصه نۀ کړه....!!!))

بیا یې یوبله خوندوره خاطره مونږ سره شریکه کړه چې:

((میاصیب په خپل کلي کښې هیډماسټر شوے وۀ، نو د حکومت له اړخه ورته د اضافي کار حواله شوے وۀ، چې تاته به په ورځ کښې پنځه زره (۵۰۰۰) روپۍ ملاوېږي، ته صرف د کلي په سکولونو ګرځه بلکې یو قسم به نګراني هم کوې.

نو میاصیب درې ورځې دا خپل فرض ترسره کړل، خو ضمیر یې پرې مطمئین نۀ وۀ... نو د درې ورځو هغه تنخواه یې ورته واپس کړه او د هغه کار نه یې لاس واخیست. د دې وجهه دا وه، چې میا صیب دا نه غوښتل چې زما د لاس او ژبې نه چاته ضرر ورسي او خدائے پاك ته مې غاړه بنده شي......

بیا د دې خبرې نه پرته میا عادل نثار صیب مزید د میاصیب په ژوند رڼا واچوله، چې میاصیب څنګه په ظاهر کښې یو غیرت مند او ښه شریف النفس انسان وۀ. هم دغه رنګ هغه په باطن کښې هم مخلص انسان وۀ، ځکه چې دا مونږ مشاهده کړې ده، چې ځینې خلك ریاکار وي او په ظاهر کښې ډېر ښه وي، خو په باطن کې یې په زړۀ کښې نور څۀ پراتۀ وي. داسې خلك شاتو کښې زهر خلقو ته ورکوي. د ریاکارۍ په باره کښې صوفي عبدالرحمن بابا هم وایي چې:

د ریا خرقه یې خدائے مه کړه په غاړه
رحمان کوږ دستار تړلے قلندر دے

میاصیب ددې شعر یو عَملي نمونه وه. ((میا عادل نثار صیب)) ووئیل چې:

((د میاصیب په سنګینه بیمارۍ کښې ډاکټرانو په هغه باندې موبائیل بند کړ، نو موبائیل به زیاتره وخت له ماسره

(c) ketabton.com: The Digital Library

وۀ، نو هره ورځ به څلور پنځوو نه زیات رېنګونه راتلل، چا به وئیل چې:

«سر جي ماته په فارم باندې دستخط اوکړه، چا به وئیل چې دې هلك ته په پېي، ټېي، سي اسائمنټ کښې ښې نمبرې ورکړه، چا به وئیل چې: «ماله فلاني ځاې کښې داخله وکړه» په بیمارۍ کښې هم میاصېب د خلقو د بېګار نه خلاص نه وۀ ځکه چې هغه یو صادق انسان وۀ.

په دې دوران کښې «میاعادل نثار صېب» د خپل والد د بیمارۍ په وخت کښې د هسپتال یوه عجیبه خاطره مونږ ته بیان کړه، چې سره مونږ هم یو څو خبرې سره اوکړې د خپلو زړونو هغه بوج مو پرې لرې کړو.

هغوی ووئیل چې:

«هسپتال کښې زۀ د کمرې نه باهر راووتم، نو میاصېب راته تلوتلو کښې ووئیل، چې اخبار ورسره راوړه، نو ما باهر نرسې ته ووئیل، چې زما والد صېب ته اخبار یوسه... هغې ورته د اردو اخبار ورے وۀ... نو میاصېب ترې انکاري شوے وۀ.... نو هغې نرسې زما ورور ته اووئیل، چې ستاسو والد صېب اخبار غوښتو چې اخبار مې ورله یوړو، نو بیا یې واپس راکړو»

نو زما ورور ورته ووئیل چې:

«هغه د اردو اخبار نه ګوري د انګلیش اخبار ګوري»

هغې نرسې په ډېره حیرانۍ ورته ووئیل چې:

«دا خو داسې آن ایجوکېټډ ښکاري»

د میاصېب په طبیعت کښې انکساري دومره په غور ځنګ وه چې خپل ځان یې په هر ځای کښې نه ښودلو.....

پاتې شوه د میاصېب د قابلیت خبره، نو میاصېب په انګلیش او اردو کښې ډېر مهارت درلود. په انګلش کښې خو دومره قابل وۀ، چې زمونږ د سکول پرنسپل «مولانا پیر شبیر احمد صېب» به ورته د انګلش نیکۀ وائیلو او دا حقیقت هم دے، چې واقعي د انګلش نیکۀ وۀ.... میاصېب به د انګلش اخبارونه ډېر کتل او د میا عادل نثار صېب وینا مطابق چې:

«د میاصېب نه چا تپوس وکړو، چې دا دومره په انګلش کښې مهارت او دا نوي نوي لفظونه د انګلش تاسو کوم ځاې نه پیدا کړو؟...» نو میاصېب به په ځواب کښې ووئیل چې:

«دا هرڅه ما د انګلش اخبار نه زده کړي» او میاصېب عادل نثار ووئیل چې:

میاصېب څلویښت کاله د انګلیش اخبار لوستے دے او مونږ ته به یې هم وائیل چې:

«انګلش اخبار ګورئ»
دې سره یې یو علمي خاطره بیان کړه چې:
«میاصېب په کال ۱۹۸۱ء کښې د سي، ایس، ایس پرچه په **۷۵، ۷۲** نمبرو په اول نمبر پاس کړه، چې دې سره هغه وخت په پېښور کښې میاصېب اول نمبر راغلے وۀ.

وایي چې:
«کله چې میاصېب د انټرویو دپاره لاړ، نو هلته ترې امتحان والا ټول تپوسونه په اسلامي حدود کښې اوکړۀ، ځکه چې په هغې کښې یو کس د جماعتي اسلامي پارټۍ غړے وۀ.
نو میا عادل نثار صېب ووئیل چې:
«په هغه کښې میاصېب په انټرویو کښې جواب ورکولو نه قاصر شو... د هغې نه پس بیا میاصېب د تبلیغ لمن کلکه اونیوله او د قرآن ترجمه یې هم وکړه.»
میا عادل نثار صېب د میا صېب د تعلیم پۀ اړه دا وئېل چې یو ځل میا صېب ګورنمنټ کالج لاهور ته د «بي- ایډ» داخلې لپاره تلے وۀ نو ظاهره ده ځان سره ئې خپل ټول اصلي اسناد وړي وو او پۀ یو بټوه کښې ئې محفوظ کړي وو. د راتلو په وخت کښې ریل ګاډي کښې ناست وۀ، نو هغه بټوه ترې چا پټه کړه چې په هغې کښې د هغۀ ټول تعلیمي اصلي اسناد

سره د شناختي کارډ او پیسې هم تلې وې، چې دې سره میاصېب ته ډېر تکلیف ورسېدو. وایي چې بیا میا صیب د دې واقعې نه پس ډېر شکسته دل شو او دې واقعې پېښېدلو او رایادولو سره به ئې په ذهن بوج وۀ... نو وایي چې بیا ورله د کور له اړخه ډېر ډاډ او دلاسا ملاؤ شوه... نو میاصېب د دې جوګه شو چې خپل تعلیم یې سرته روسولو...
په رښتیا هم چې د داسې واقعې پېښېدلو سره د انسان زړۀ ماتېږي خو میاصېب ډېر حوصله مند انسان وۀ او خپل مرام ته یې ځان رسولو. بیا ئې یوبله واقعه راته ذکر کړه، چې په «پي سي» هوټل کښې به د این، جي، او له اړخه د خېبرپښتونخواه د استاذانو ته ټرېنګ ورکول پۀ هغې کښې به میاصېب ته ۳۰۰۰ روپۍ ورځ ملاوېده... خو بې مقصده وۀ مطلب دا چې د تعلیم په معیار پوره نه وۀ نو درې ورځې لاړے بیایې په یو ماښام عادل نثارصېب وئېل چې ماته یې ددې خبرې ذکر اوکړو او دغم اظهار ئې پرې را څرګند کړو او راته ئې ووئېل چې:
«دا پیسې خو زما دپاره حرامې دي حلالې نه!»
بیا هغه ځائے ته ورنغے--- دې سره بیا ئې ډېر واقعات مونږ ته بیان کړو چې د میاصېب ډېر شاګردان دي نن سبا په ډېرو غټوغټو سرکاري عهدې نوکریانې کوي. بیا یې ووئېل چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ميا صېب کښې يو داسې عادت وۀ چې پۀ مړي ژوندي کښې به که څوك ډېر هم لرې وو نو ځان به يې ورسولو خپله حاضري به يې کوله د خپل ژوند سره تړلې رسم رواج ته به يې ځان حاضر وۀ. د مياصېب جنازه کښې خو چونکه د بده مرغه زۀ نۀ وم بلکې نصيب مې په کښې نه وو، نو وايي چې د کلي خلق ټول حيران وو داسې درنه اوغټه جنازه په اول ځل زمونږ په کلي کښې وشوه. د هر مکتب فکر خاوند په کښې موجود وۀ. دا وجه هم دا وه چې د مياصېب تعلقات ډېر وو هرچا سره به يې مړے ژوندے کولو، نو ځکه يې جنازه هم درنه وه. مياصېب به په خپل کلي او د کلي نه بهر غريب خلقو سره مدد کولو ډېر زړۀ سواندے انسان وۀ ميا عادل نثار صېب وئېل چې مياصېب به کله خپله تنخواه واخسته نو پټ په پټه به يې پۀ هغې کښې غريبانانو له خپله حصه کوله او مونږ به پرې پوه هم نۀ شو او مياصېب به زيات مدد د هغو خلقو هغه هلکانو سره کولو کوم خلقو چې به د تعليم سره شوق وۀ خو د تعليم د خرچو او اخراجاتو توان به يې نۀ لرلو. داسې خلقو نه به يې تعليمي کاغذونه او اسناد، تصويرونه واخستل او پخپله به يې ورله په بورډ کښې داخله وکړه. مياعادل نثار صېب وئېل چې زمونږ پۀ کلي کښې يو سکول وۀ نو د هغې پرنسپل ته به يې وئېل چې د

غريب ماشومانو نه به نيم فيس اخلې، چې دوی خپل تعليم جاري اوساتي او په را روان وخت کښې د تعليم رڼا سره مخ شي د جهالت سره نه.

ميا عادل نثار صېب وئېل چې زمونږ د والد محترم مياصېب دا ارمان وۀ چې مونږ دې نوکرې وکړو خو (۱۷ ګريډ) والا ... او دا به يې راته هم وئېل چې اخوا ديخوا نوکرې به نه کوئ ۱۷ ګريډ افسر به جوړيږئ ګنې زۀ به يې درله ګټم تاسو پۀ کور کښېنئ، خورئ او څښئ. بيا يې ووئيل چې ځنې خلق د پلار نه شرميږي او څه تپوس وغيره ترې نۀ شی کولے خو مونږ د مياصېب سره په ګپ کښې آزاد وو مونږ ته يې بلکل يره نه وه ښودلې--- مونږ سره بلکل د ملګري پۀ شان وۀ، ځکه به ترې مونږ هررنګ سوال کاوه هغه د تعليم په اړه وۀ که ديو لفظ تپوس کول او که د مذهب په اړه مونږ ته به يې جواب راکول. د مياصېب مثال زمونږ دپاره لکه د ((انټرنېټ د ګوګل)) په شان وۀ. او دومره مونږ سره آزاد وۀ چې کله به ورته د موبائيل په مېسج کښې د خندا لطيفه وغيره راغله نوماته به يې راولېږله... وايي چې په کور کښې ډېر خوش اخلاقه وۀ... بلکې مياصېب بهر هم ډېر خوش اخلاقه وو. په خاندان کښې ټولو ته ګران وۀ. ځکه چې مياصېب د وړو سره وړوکے او د غټو سره غټ وۀ کله چې به

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته د سحر وخت ملاؤ شو نو خپلو خپلوانو کره به تللو او د هغوی د حال احوال تپوس به يې کولو. مياعادل نثار صيب وئيل چې سحر به يې په کور کښې قهوه پخه کړه او بهر به يې اويسته د کلي يو څو مشرانو سره به کښېناستو او ګپ به يې ورسره لګولو او قهوه به يې پرې څښله او بل دا چې مياصيب کښې يو دا کار وؤ چې ځان سره به يې په جيب کښې په يو بټوه کښې تورې چائے، چيني او وچ پيے (شوده) ګرځول، چې چرته به يې شپه راغله نو هغه کور والا ته به يې ويل چې ماله چينك او پيالۍ راوړه ځان له به يې تور چائے تيارې کړې ځکه چې مياصيب د تور چائے ډېر شوق لرلو. ډېر عجيب انسان وؤ چاته به يې د چائے پخولو تکليف هم نۀ ورکولو. ميا عادل نثار صيب وئيل چې مياصيب به د شپې درې بجې راويښ شو ځان له به يې چائے جوړه کړه او په کرسۍ به کښېناستو د بيټرۍ په رڼا به يې اخبار کتل... د کوټې بلب به يې هم نه بلولو. داسې نه چې په کوټه کښې موجوده خلق د خوب نه وران نه شي تر د سحر د سکول وخت پورې به مياصيب چائے څښلې او اخبار به يې کتلو. مياعادل نثار صيب د ځان باره کښې ويل چې زۀ او زما نور ورونه به د سحر مونځ ته نۀ پاسېدو د ورځې به مو نور مونځونه کول خو د سحر مونځ به راته ګران وؤ. نو مياصيب به راته ويل

چې مونځ کوئ د مونځ نه خلاصے نشته دا فرض دے او فرض به ضرور ادا کوئ.

ويل يې چې د مياصيب ډېر ارمان وؤ چې مونږ ټول رونه سی، ايس، ايس وکړو او زۀ درسره پۀ هغې کښې مدد اوکړم مياعادل نثار صيب ويل چې زمونږ پۀ کلي کښې ډېر مالداره خانان شته او د مياصيب د هغوی سره ډېر ښه تعلقات وو، نو چې په کلي کښې به د کوم غريب د زوې وادۀ وو نو هغوی به مياصيب ته ويل چې مونږ سره دې خان له لاړ شه چې مونږ سره مرسته وکړي ... بيا به مياصيب هغه خان له لاړو د مياصيب دمخه به يې ورسره مدد کولو. مياصيب په خپل کلي کښې ډېر مشهور وو او دا اندازه مونږ ته هله اولګېده چې کله مونږ د مياصيب د تعزيت دعا دپاره د هغوی کلي ته ورغلو، چې د چانه به مو تپوس وکړو نو هغې به راته لاره سمه کړه... مياعادل نثارصيب وئيل چې د کلي خلقو مشوره کړې وه چې په کلي کښې به په يو چوك دمياصيب نوم ږدو او د کلي د هائی سکول پرنسپل هم وئيل چې زۀ د مياصيب پۀ نوم يو کتب خانه (لائبريري) جوړوم او د ګورنمنټ سره پرې خبره کوم... مياعادل نثارصيب ويل چې يوځل ورته دکلي خلقو وئيل چې مياصيب تاسو اليکشن ته اودرېږئ نو مياصيب ورته ووئيل چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

«زما يقين دے زر به يې اوګټم خو چې دا کوم عزت مې دے
نو دا به ختم شي»
الېکشـن تـه يې غـاړه کېښـې نـهٔ ښـوده... بيـا يـې وئيـل چې
مياصېب کله ډېر بيمار شو نو د پايو والا کرسۍ (ويل چيئر)
باندې به مونږ ګرځولو... نو يوه ورځ ورله ما (نايي) راوستو
چې وېښتهٔ ورله سم کړي نايي وئيل چې د کور نه يې را بهر
کړئ... ما د کوره را بهر کړو نو سم ډېر خلق ورته راغونډ شو
او تپوس به يې ترې کولو، چې مياصېب څنګه يې؟
نو وايي چې بيا ډېر ساعت پس راته مياصېب ويـل: «زهٔ چې
کور ته ځو زهٔ خو نور تنګ شوم چې ښهٔ يم او ښهٔ يم».
بيا يې د مياصېب د طنز و مزاح يوه قصه وکړه، چې زمونږ
پهٔ کلي کښې به يو سړي غلا کوله--- نو ما مياصېب ته وئېل
چې: «ابـو دا فلانـے سړے د فلانـي خـان د پټـې نـه د غنمـو
ګيډے پټوي» نو مياصېب راتـه پهٔ خندا کښې وئيـل چې:
«دا د دې غل لپاره حلال دے» نو ما وئيل چې څنګه حلال
دے؟... وايي ځکه حلال دي زما پهٔ نزد چې دا خانان د خدائے
فرض کړے زکوة نهٔ ورکوي نو ځکه پهٔ داسې خلقو الله پاک
هم داسې غلهٔ وغيره مسلط کړي. ميا عادل نثار وئيل چې
مياصېب به د پيسو پروا نهٔ لرله... مطلب دا چې چا به ورته
وئيل چې مياصېب فلاني ځائے ته ځو نو د وخت او حالات د

مناسبت سره به ورسره ملګرے شو. دا پام لرنه به يې نهٔ کوله
چې ماسره پهٔ جېب کښې پيسې شته يا نشته... بادشاه سړے
وهٔ الله تعالی ورله موړ خوی ورکړے وهٔ.
وئيل يې چې يو ځل مياصېب زما مشر ورو مياعاطف نثار
صېب پهٔ پښتو کښې مېسج وکړو نو ورته پهٔ غصه شو چې:
«تهٔ ماته انګلش پهٔ پښتو کښې ليکې؟»
نو لهٔ دې وجه به ما بيا مياصېب ته مېسج پهٔ يره يره کول چې
داسې نه ګرائمر (قاعدې) غلطي ونه شي....
د مياصېب پهٔ حلقه د ميا صېب د ټولو نه کشر زوی ميا
کاشف نثار صېب پهٔ مونږ د مياصېب يو ارمان را څرګند کړو
چې.... د مياصېب ډېر ارمان وهٔ، چې زهٔ کله سبک دوش
(ريټائرډ) شم، نو پـه کلي کښې بـه خپـل سکول اوباسم اوپـه
ښهٔ معياري ټوګه به پهٔ کښې د تعليم خورونه کوم...
مياعادل نثار صېب وئيل چې کله پهٔ اول ځل مونږ ميا صېب
پهٔ هسپتال کښې داخل کړو او اپرېشن موورله کولو نو دميا
صېب پهٔ جيب کښې ما لاس دننه کړو نو ماته پهٔ ګوتو کښې
څلور، پنځه د داخلو فارمونه راغلل... چونکه پهٔ ميا صېب
تکليف وهٔ نو هرڅهٔ ترې هېر شوي وو... نو ما ورته ووئيل
چې:
"ابو دا فارمونه د چا دي؟ او دې سره څهٔ اوکړم؟"

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ماته یې ووئیل، چې پهٔ دې داخلو فارمونو کښې ماته ځینې کسانو پیسې راکړې او ځینې کسانو ته پاتې دي تهٔ ورشه دا ټول فارمونه جمع کړه او پیسې په کښې د خپله جیبه واچوه... نو وایې زهٔ بیا لاړم او هغه فارمونه ما پهٔ خپلو پیسو جمع کړهٔ... نو د دې نه دا خبره را پهٔ ډاګه کیږي چې میا صیب به خلقو ځومره بېګار کولو او بیا پهٔ داسې دور کښې دې کارونو لپاره ځان اوزګارول ډېر مشکل کار دے.

ما به اکثر په سکول کښې د میاصیب نه د اردو الفاظو تپوسونه کول، نو یوه ورځ مې ترې ((لولاك)) لفظ تپوس وکړو، نوماته یې ووئیل چې:

((دا لفظ په قرآن کښې شته؟))

ما ورته په جواب کښې ووئیل ((نه !!))

نو د میاصیب دا طریقه راته اوس هم یاده ده، چې لفظ یې بېل بېل کړو لکه داسې:

لو............ اگر

لا............ نہیں

ک .... تم ہوتے

د میاصیب د خولې الفاظ چې:

((اگر تم نہ ہوتے))

بیا ډېرې ورځې تېرې شوې.... بیا مې ترې یو ځل بیا دیو

لفظ تپوس وکړو....

هغه وخت میا صیب مونږ سره په لسم کلاس کښې د انګلش پیریډ درلود.... لفظ وهٔ ((خوگر)) نو میاصیب ماته دې لفظ باره کښې د مرزا غالب دا مشهور شعر ووئیلو:

رنج سے خوگر ہوا انسان تو مٹ جاتاہے رنج
مشکلیں مجھ پر پڑی اتنی کہ اساں ہو گئیں

چونکه زما د ادب سره ډېره مینه وه، نو ماته به په شاعرۍ کښې د سخت الفاظو ډېر تکلیف وهٔ، نو بل ځل مې د میاصیب نه د علامه اقبال ((شکوه جواب، شکوه)) کښې یو لفظ راته ډېر مشکل او سخت ښکارېدهٔ، نو تپوس مې ترې اوکړو.....

((خاکم بدهن)) لفظ وهٔ، میاصیب بیا دا لفظ داسې بېل بېل کړو.

خاک............... خاوره

م .... ځان ته اشاره ده ((زهٔ))

بدہن .... په خولهٔ کښې

د میاصیب د خولې الفاظ چې:

((زما په خولهٔ کښې خاوره))

بیا رو رو میاصیب په ما باندې شکي شو، چې دا الفاظ خو

صرف هم په دا سې شاعرۍ کښې وي..........
اکثر به ما ځان سره سکول ته د علامه اقبال کتابونه وړل، نو یوه ورځ زۀ د کتاب په سوچ کښې وم، چې اچانك راباندې میاصېب راغے او په موقع یې راسره د شاعرۍ کتابونه اوکتل، ځان سره یې د کلاس نه باهر اویستم... د یخنۍ موسم وۀ، زۀ او میاصېب نمر ته کښناستو... نو میاصېب رانه ډیر ښۀ ښۀ تپوسونه شروع کړل... میاصېب زما نفسیات معلوم کړل، نو راته یې ووئیل چې:
((زۀ هر څوك ځان ته نۀ را نزدې کوم، ځکه چې خلق هر رنګ سوچ کوي او چې کله دا سې څوك اوګورم، چې هغه کښې خپله د زده کړې صلاحیت وي، نو هغه سره خواري کوم))
میاصېب هغه وخت کښې ماته دا مشوره راکړه، چې ((فرسټ ائیر)) کښې ته آرټس واخله ستا دپاره به ډیر سودمند اوخېژي خپل قابلیت به برقرار اوساتې.
دې سره ماته اروابناد ((محمد اقبال صېب)) او ((حبیب الرحمن صېب)) هم ووئیل چې آرټس واخله.
د ۲۰۱۲ء واقعه ده، چې ما د عبدالرحمن بابا لائبریرۍ کښې ممبر شپ کولو، نو هغۀ راله فارم راکړو، چې دې باندې د خپل استاد نه دستخط راوړه، ما میاصېب ته کال اوکړو چې سر تاسو چرته یاست هغه اووئیل چې:

((زه خو سکول کښې یم خیر شه؟!!))
ما ورته اووئیل چې زۀ سکول ته درځم او ماته په فارم دستخط اوکړه، نو میا صېب جواب راکړو چې:
((ته ماله د خپل کور پته راکړه زۀ به ستاسو کور ته درشم ته تکلیف مه کوه.))
ما د خپل کور پته ورکړه میاصېب په موټر سائیکل راغے د ګرمۍ موسم وۀ.... بېټك کښې را سره کښناستو ما شربت راوړو میاصېب ښۀ په شوق او څه ما په زوره پرې درې څلور ګیلاسه اوڅښل او ډیرې خبرې مو د ادب او د دین په حواله اوکړې. د دین په باره کښې مونږ خپلې خبرې لږې زیادې کړې، نو میاصېب ماته دا شعر ووئیل چې:

مذہبی بحث میں نے کی ہی نہیں
فالتو عقل مجھ میں تھی ہی نہیں

میاصېب ماته په فارم دستخط اوکړو، نو زما سوچ وۀ چې مهر دپاره به زۀ سکول ته ځم. زما دا سوچ ختم نه وۀ، چې میاصېب د خپل جیب نه مُهر را ووېست ما ډیر اوخندل او میاصېب هم....الله پاك میاصېب له ډیر ښۀ اخلاق ورکړي وو.
جون ۲۰۱۴ء کښې میاصېب په خپل کلي موسیٰ زي کښې د پرائمري سکول هیډماسټر شو. هغه وخت زۀ په فرسټ ائیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې وم، نو چې کله زه خبر شوم نو بلا تکليف ما مياصېب ته په مېسج کښې د هيډ ماسټرۍ مبارکي ورکړه. مياصېب ډېر خوشحاله شو او په جواب کښې راته ووئيل چې:

((کله چې ستا امتحان ختم شي،نو خپلو ملګرو سره بيا زما کلي ته ((موسٰی زي)) ته راشئ))، خو افسوس چې بيا زۀ ورتګ ته چمتو نه شوم... مياصېب ډېر ايمانداره او متقي انسان وۀ.

يو ځل ترې ما پُښتنه اوکړه چې سر تا سو ولې بورډ ته د پرچو چيك کولو دپاره نه ځئ...؟!!

نو مياصېب ډېر په مشفق انداز کښې راته اووئيل چې:

((ماته بورډ افسران وايي چې راشه ښې پيسې هم راته ملاوېږي خو زۀ يرېږم چرته مې د لاسه زياتے اونه شي، نو بيا يې راته يو د اسلاميات استاد په ګوته کړو چې:

دا فلانے استاذ د اسلاميات استاد دے او دۀ هم په بورډ کښې د انګلش پرچې چيك کړې... آيا دا ظلم نه دے؟!!!))

ما ورته په افسوس ناکه لهجه کښې ووئيل چې:

((بېشکه دا ظلم دے.))

يو ځل زۀ د مياصېب سره په کلاس کښې د ادب په خبرو کښې دومره دننه لاړم، چې ماته يې د غالب يو شعر د هغه وخت د خبرو مناسب ووئيل چې دا شعر غالب د څۀ دپاره

ويلے دے اوس هغه واقعه رانه هېره ده خو هغه شعر راته ياد دے چې:

عاشق ہوئے ہیں آپ بھی اک اور شخص پر
آخر ستم کی کچھ تو مکافات چاہیئے

مياصېب به د موقعې په مناسبت سره ډېر د کار شعر ويل... لکه يو ځل د ملك الموت باره کښې خبره راغله، نو مياصېب د غالب يو شعر ووئيل او ورسره يې دمخه واقعه هم ذکر کړه، چې غالب دا شعر څۀ دپاره ويلے وۀ:

تم کون سے تھے ایسے کھرے داد و ستد کے!
کرتا ملک الموت تقاضا کوئی دن اور

يوه ورځ زۀ او اجمل سکول ته څۀ کار پسې لاړو، نو بيا مو مياصېب سره ملاقات وشو. زۀ او مياصېب به چې کله هم يوځاى شو، نو مونږ به په ادب خبرې کولې، نو ما ترې بې تکلفه تپوس اوکړو چې:

((سر تاسو د غالب شعرونه ډېر زيات وائے دا څۀ وجه ده؟)) نو مياصېب اوخندل او راته يې ووئيل چې:

((افسوس دې وخت کښې غالب نۀ دے ژوندے ګنې زۀ به تهيك ورغلے وم او بېعت به مې ورسره کړے وے. هغه زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیر دے زما ور سره ډېره مینه ده.))
او دا حقیقت هم دے، چې هغه وخت زۀ د غالب په شاعرۍ بلکل نه پوهېدم، بیا چې لږ مخکښې کلاسونو ته لاړم او شاعرانو، استادانو سره مې ناسته پاسته قایمه کړه، نو لږلږ پرې پوه شوم... د غالب باره کښې زمونږ ګران استاد ((سیف الله خان دورانی صیب)) به کله کله په خندا کښې وائیل یې:
((غالب بڑا شرارتی شاعر تھا اور بہت ذہین بھی تھا))
د دې نه بیا دوه درې میاشتې پس میاصیب یوځل ماته کال کړے وۀ خو زۀ په کالج کښې پیرډ کښې وم، نو پوهه شوے پرې نه وم. د معمول مطابق ما وروسته اوکتل ډېر خفه هم شوم ما بیا خپله میاصیب ته رېنګ اوکړو چې:
((سر بښنه غواړم زۀ په کلاس کښې وم ستاسو په رېنګ پوهه شوے نه وم... خیر خو وو چې تاسو کال کړے وو؟))
میاصیب راته ډېر په مشفق انداز کښې ووئیل چې:
((هو! بچیه خیر وۀ... مادرنه د غالب دیو شعر تپوس کولو... خو تا کال اوچت نه کړو نو زۀ لائبریرۍ ته لاړم... هلته مې اوکتو...!!!))
زه کله کله دا واقعه او منظر را یادوم، نو ډېر زیات حیران شم، چې میاصیب څومره د خوبیانو ډك وۀ، چې هغه زما غوندې کم فهم شاګرد نه هم د غالب د شعر تپوس کولو...))

ما به اکثر غزل لیکل خو د شعر په عروض بلکل نه ووم پوه، چې په شعر کښې چپې، سیلابونه، بحر وزن خیال ساتل ډېر مهم دي. زۀ دومره پوه وم، چې په شعر کښې قافیه او ردیف ډېر لازم دے... نو یو ورځ مې داسې د مازیګر وخت کښې میا صیب ته خپل بې اصلاح غزل په مسېج کښې ور ولېږه، نو د ماښام مونځ نه پس ماته میاصیب یو مسېج اوکړو چې:
((دا تا چې کوم غزل د پښتو ماته رالېږلے دے دا بې اصلاح دے او زۀ درته د دې اصلاح کوم))
لږ ساعت وروسته میاصیب ماته هغه غزل بیا راولېږلو او اصلاح یې ورله کړې وه.... تر ډېر وخته پورې ما به غزل، شعر لیکل بیا چې ما په بي- ایس کښې داخله واخستله، نو د کالج په اوله ورځ زما ملاقات د پښتو ډېر ښۀ شاعر ((پروفیسر سید شاه سعود صیب)) سره اوشو. هغوی ته مې خپل غزل وړاندې کړو، نو هغوی راله اصلاح اوکړه او د شعر په لیکلو هم پوه یې کړم.
دا شعر ما د میاصیب نه په اول ځل اورېدلے دے، چې تشریح یې هم ورسره کړې ده:

مگس کو باغ میں جانے نہ دیجیو!
کہ ناحق خون پروانے کا ہوگا

د میاصیب نه مونږ تر ډېر حده پورې ډېر څۀ زده کړي که هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوند په حواله، د اسلام په حواله، د پښتو، انګلش او که
د اردو په حواله کښې میا صېب ډېر مخکښې وۀ، خو په
انګلش کښې زمونږ خپله دلچسپي نۀ وه...
په اول ځل زمونږ په نهم کلاس کښې میاصېب سره د انګلش
پیرډ راغلے وۀ، نو میاصېب به مونږ ته زیات زور په (Active)
او (Passive) باندې راکولو، ځکه چې دا زمونږ په امتحاني
پرچه کښې راتلل او راغلي هم وو.
البته چې میاصېب به دا ډېر په مینه او شوق سره ښودل او په
دې کښې یې رانه بیا امتحان هم په کاغذ اخستلو، نو بد
قسمتي زما دا وه چې زۀ هر ځل د میاصېب په امتحان کښې
پاتې راغلے وم. زمونږ د کلاس ملګرو کښې به دهغه هلك
مزې وې، چې څوك به عمرخالد سره ناست وۀ، ځکه چې
عمرخالد لینګویج کړے وۀ.
دغه رنګ یو ورځ مې د انګلش امتحان فېل کړو، نو کلاس
ته ډېر په غصه او خفګان راغلم، نو عمرخالد ته مې خبرې
اوکړې، نو عمر خالد راته دا مشوره راکړه چې اوس به
میاصېب کلاس ته د سزا دپاره راځي نو ته ورته ووایه چې
زۀ په دې نه پوهېږم او د میاصېب سزا به هم داسې عجیبه
سزا وه، چې مونږ به خندل....
میاصېب چې کلاس ته راغے نو زما د سزا وار وۀ، نو زۀ یې

یوه ځُوکه اووهلم، نو ماته د عمرخالد خبره رایاده شوه، نوما
ورته اووئیل چې:
((سر مونږ ستاسو په سبق نه پوهېږو))
البته نور هلکان پرې پوهېدل زما دا خیال وۀ، چې زۀ نۀ
پوهېږم نو ټول نۀ پوهېږي. زما دې خبرې سره میاصېب ماله
په غصه کښې په ملا باندې سوك راکړو او په غصه کښې
یې راته ووئیل چې:
((ته به نور زما کلاس کښې نه کښېنې))
د میاصېب د کلاس وخت ختم شو، نو عمر خالد میاصېب
سره سټاف روم پورې لاړو، نو د عمر خالد د خولې خبره ده
چې:
((میاصېب ووئیل چې: دې هلك ډېر ایکشن وانۀ خستو؟؟))
عمر خالد ورته په ځواب کښې ویلي وو چې:
((سر په دې ډېر هلکان نۀ پوهېږي دا ډېر سخت دے))
په لسم جماعت کښې مونږ سره یو هلك وۀ سبق کښې لږ
کمزورے شان وۀ. نو میا صېب په Active Pasive کښې
مونږ ټولو نه امتحان واخست نو دې کښې ډېرو هلکانو غلط
کړې وۀ او دې کمزوري هلك په لس (۱۰) نمبرو کښې اته (۸)
نمبرې واخستې. پۀ کلاس کښې د میا صېب پرې شك شو او
نورو هلکانو هم ورته ووئېل چې دې هلك نقل کړے. میا

(c) ketabton.com: The Digital Library

صيب هغه هلك دويم ځل ځان سره د كمرې نه بهر اويستلو او
په كاغذ ئې ترې امتحان واخست نو هغه هلك پۀ كښې دوه
(٢) نمبرې راغلې. نو ميا صيب ورته ووئيل چې ډېر وران ئې
او سزا ئې ورته ور نۀ كړه. ميا صيب به ډېر نۀ غصه كېدو
بلكې ما زيات تر په لږ شان غصه كښې هم نه وۀ كتلے. يوه
ورځ ورسره زۀ د سكول ميدان (ګراونډ) كښې ولاړ وم، نو
دې وخت كښې ورله يو ناآشنا سړے راغے او مياصيب ته يې
ووئيل چې:

(ماته دستخط اوكړه):

دې سړي دا لهجه د جاهلو په شان وۀ... ځكه چې د دستخط
خپل شرائط او معمول وي همداسې ورته مياصيب هم په
ادب سره ووئيل چې:

(تاسو څوك ياست زۀ خو تاسو نۀ پېژنم؟)

دې سره هغه سړے په غصه كښې او په بدمعاشۍ سره خبرې
شروع كړې نو مياصيب هم غصه شو تردې چې دوى سره
خپلو كښې خبرې لږې تيزې كړې. دې مينځ كښې نور
استاذان هم راغلل او هغه سړے يې پوهـ كړو او ميا صيب
يې هم پۀ دلاسه كړو.

د مياصيب غصه به هم عارضي د څه وخت دپاره وه. چاته به
يې په زړۀ كښې ((ګونډې)) نه ساتل ځكه خو يې هرڅوك

صفت كوي. اكثر به مياصيب د نهم او لسم كلاسونو هلكانو
سره د انګلش پيرډ وۀ، نو كله كله به يې د دريو كلاسونو
هلكان ټول راجمع كړل او باهر به يې په ميدان مونږ ته
انګلش ښودو. په دې كښې به د مزې او خندا مقام وۀ، چې
مياصيب به ځان سره وړوكے اسپيكر راخستے وۀ. په دې به
هلكانو ډېر خندل....!!

د مياصيب په طبيعت كښې د خندا ماده ډېره زياته وه. د
لسم كلاس واقعه رايادە شوه، چې دا زما نه نۀ هيرېږي.

يوه ورځ مياصيب زمونږ نه په كاغذ امتحان واخستو. لس
پنځلس دقيقو كښې يې مونږ ته په كلاس كښې خپله نتيجه
واوروله او ورسره ورسره به چې د چا نمبرې كمې وې هغۀ ته
به يې سزا هم وركوله. مياصيب د انګلش او د اردو ليكلو
كښې ډېر ماهر وۀ، چې كوم لفظ څۀ رنګه ليكل كېږي او څۀ
رنګه ادا كېږي، نو په هغه امتحاني پرچه كښې ټولو خپل
خپل نوم لازم ليكلے وۀ. په هغې كښې زمونږ ګران ملګري
امتياز خپل نوم داسې لږ ګډوډ ليكلے وۀ، نو مياصيب آواز
اوكړو چې هلكه په تاسو كښې ((ټمتياز)) څوك دے؟... سزا
ته دې باهر راشي... يو بل ملګري هم خپل نوم لږ غلط ليكلے
وۀ، نو مياصيب آواز اوكړو چې ((اول ګيډ)) دې هم باهر
راشي، دې هلك خپل نوم ((اول سيد)) وۀ په دې مونږ دومره

(c) ketabton.com: The Digital Library

زيات وخندل، چې دا ملګري مونږ سره اوس هم ملاؤ شي نو مونږ ور پورې خاندو او د شوق او مينې نه ورته هم ددۀ بدل نوم اخلو.....

يوځل مونږ سره په کلاس کښې يو ملګرے وۀ چې ((طارق)) نوميدۀ نو هغه ډېر زيات وران وۀ، کله چې د مياصېب پرې ځنګه پام شو نو بې اختياره يې ورته ووئيل چې ((رمبيه سم شه))

دې هلك نوم سره اوس مونږ ضرور رمبے لاحقه لګوو...

هرکله به چې په سکول کښې څۀ پروګرام وۀ، نو په هغې کښې به مياصېب د اسټيج چارواکي تر لاسه کولې. مياصېب به په کښې ډېرې ښې ښې لطيفې کولې.....

يوځل يې په پروګرام کښې څۀ لطيفه شروع کړې وه په نيمه کښې يې لږ پرېښوده، اوس هغه لطيفه زما نه هېره ده، خو بيا تر ډېر وخت پورې به ورته هلکانو وئيل چې:

((سر هغه لطيفه مونږ ته پوره کړه))

مياصېب به هغې له طمه ورکړه، چې بيا به يې درته ووايمه))

زمونږ ګران ملګرے عمر خالد به ډېر ښائسته او په ښه اندازه کښې د انګلش تقرير کولو. يوځل يې په پرګرام کښې تقرير اوکړو، نو ميا صېب په خندا کښې دا ووئيل چې:

((عمر خالد دومره ښه تقرير اوکړو لکه چې په ډول کښې

کانړي واچوې او کړنګېږي))

مياصېب به داسې خبرې کولې خو چا به دا نه وئيل چې مياصېب داسې عجيبه خبرې کوي.... د چا زړۀ به په داسې قسم خبرو نه خفه کېدو....

اصل کښې دا هېڅ هم نه وو... د مياصېب د خلوص نتيجه وه، چې خلك به ترې په اسانه نه خفه کېدو او اکثر په دې کښې زمونږ تجربه هم شوې ده... مونږ خپله کله کله چاته داسې نامه واخلو، چې په هغې کښې خفګان ډېر ښکاري، خو ملګري نۀ پرې خفه کېږي، ځکه چې ددې نه پرته مونږ هغه ملګري سره مينه هم ډېره زياته کوو.....

د لسم کلاس پرې بورډ امتحان واقعه رايادہ شوه. په پرې بورډ کښې به مياصېب هال ته هسې چکرې راتلو، نو يوه ورځ د انګلش پرچه وه. ما د ((هائی سکول)) په باره کښې مضمون ليکل شروع کړي وۀ، نو د لفظ ((مشکل)) په انګلش کښې په معنی نه پوهېدم. خو اه کښې راسره مياصېب ولاړ وۀ ما ترې تپوس اوکړو چې:

((سر مشکل ته په انګلش کښې څه وايي؟))

نو مياصېب جواب راکړو چې:

((Difficult))

زۀ حيران شوم چې اوس دا ځنګه اوليکم.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

مياصېب په خندا شو او ويې وئيل:
((هغه مشکل ترې ښهٔ وهٔ))
هم د دې په شان مياصېب مونږ ته يو لطيفه هم کړې وه، چې زهٔ يې ستاسو نظر ته وړاندې کوم:
((يو کس د چانه تپوس اوکړو چې ((مشکل)) ته په اردو کښې څهٔ وايي .... نو بل کس ځواب ورکړو چې ((دشوار)).....
نو دې اولني کس ورته اووئيل چې: ((هغه مشکل ترې ښهٔ دے))
مياصېب به کله کله داسې عجيبه عجيبه لطيفې ويئلې، چې زمونږ به په خندا خندا طبيعت خراب شو او ماته چې کله د مياصېب لطيفه اوس هم رايادہ شي ډېر ؤخاندم....
يوه بله لطيفه يې کوله چې ما په اول ځل د مياصېب د خولې نه اورېدلې وه.... وايي چې:
((يو سړي هګۍ (انډې) خرڅولې، نو بل کس راغے او هګيو والا سره اودرېد او خپله پښه يې مسلسل خوځوله را خوځوله او ورته وايي چې:
((دې ټوکرۍ کښې څه دي؟))
هګيووالا ورته اووئيل چې:
((فی الحال خو په کښې هګۍ (انډې) دي او که لته دې ورکړه نو بيا هېڅ هم په کښې نشته))

دې سره د مياصېب يو علمي لطيفه رایادېږي چې:
((شتر مرغ يو ځناور دے... او شتر په فارسي کښې ((اوښ)) ته وايي او مرغ خو تاسو پېژنئ... نو د شترمرغ نه چا تپوس اوکړو چې:
((ته ولې سامان نه وړې؟))
شتر مرغ ځواب ورکړو چې:
((ولې زهٔ درته اوښ ښکارم چې سامان يوسم))
بيا ترې چا تپوس اوکړو، چې ته ولې نه الوزې؟))
شترمرغ بيا ځواب ورکړو چې:
((ولې زهٔ څهٔ مارغهٔ يم چې والوزم))
مياصېب تريخ ژوند ته د خوږ مرهم په لګولو ډېر ښه پوهېده. مياصېب کښې دا يو ډېر عجيبه کمال وهٔ، چې مونږ به يې د خندا مړهٔ کړو... نو هغه به کله چې مونږ نه کوم سوال اوکړو داسې به يې اووئيل چې:
((که چا دا سوال حل کړو هغه دپاره د ګوپيانو او چپلو هار په انعام کښې))
کله به چې چا هغه سوال غلط کړو، نو مياصېب به داسې وئيل چې:
((شاباش! ويرې ګوډ)) ډېر نالايقه يې....
په دې به مونږ ډېر زيات وخندل او مياصېب به خپله مونږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره هم خندل.

دې کښې مهمه خبره داده، چې میاصېب ته معلومات وځ چې خندا د ژوند یوه حصه ده.

یوځل په لسم جماعت کښې مونږ وو نو د میا صېب نه چا تپوس اوکړو چې:

((سر هګکۍ (انډه) اول پیدا شوې ده که چرګه؟))

نو میاصېب اوخندل او ورته یې ویل چې:

((انعام راکړه چې د دې ځواب درکړم))

وروسته بیا هغه وخت چا ددې سوال ځواب څۀ پام لرنه ونۀ کړه نو ما ډېر وخت پس چې کله زۀ پۀ کالج کښې وم، نو زما ذهن ته یو ورځ دا سوال راغلے او په دې باوري وم چې میا صېب سره د دې ځواب شته نو دا سوال مې ترې په مېسج اوکړو نو میاصېب ماته د قرآن مجید دیو آیات په رڼا کښې ځواب راکړو چې:

((هګکۍ اول پیدا شوې، ځکه چې الله پاك په قرآن مجید کښې فرمايي:

مونږ ژوندي د مړو نه پیدا کوو او مړي د ژوندو نه پیدا کوو))

نو واقعي میاصېب ډېر ژوره مطالعه لرله.

میاصېب چې څومره د انګلش په میدان کښې مخکښې وځ

هغۀ دغه رنګ د اردو په میدان کښې هم کافي حده پورې معلومات درلودل.

یو ځل زما د لسم کلاس د پرې بورډ د ((اردو)) پرچه وه، نو ما خپله پرچه مکمل کړه، دې وخت کښې میاصېب راغے او زما پرچه باندې یې خپل نظر تېره کړو، بیا یې د سترګو نه چشمې لرې کړې او هم په دې الفاظ یې راته ووئیل چې:

((ډېره ښه پرچه دې کړې خو افسوس چې ښۀ استاذ یې اوګوري))

میاصېب له الله پاك ډېر قدر او عزت ورکړے وځ. په سکول کښې او د سکول نه باهر خلقو ډېر قدر کولو، ځکه چې میاصېب به خپله د خلکو ډېر عزت او احترام کولو.

د پشاور پرېس کلب لۀ اړخه د منشیاتو د روك تهام باره کښې یو پروګرام وځ، چې په هغې کښې دهر سکول نه هلکانو ته دعوت وځ چې کوم کسان ښکلي تصویرونه جوړلے شي، نو میاصېب د هغې پروګرام په برخه کښې زما او د سجاد خان نومونه درج کړل. مونږ یو خیالي د یو ((پوډري انسان)) انځور جوړ کړو. مونږ ته یې دا نۀ وو ویلي چې په فلانکي ورځ به ((پشاور پرېس کلب)) ته ځو.

اچانك میاصېب رانه یوه ورځ تپوس اوکړو، چې تا هغه تصویران جوړ کړي... ما جوړ کړي وو خو رانه کور پاتې

شوي وو. سجادخان ځان سره راوړي وو. مياصيب راته ووئيل چې راځه ستا کور ته په موټر سائيکل ځو او هغه تصويرونه راوړو....

زه او مياصيب دواړه په موټر سائيکل سوارۀ شو په لاره کښې بيا مونږ د ادب په حواله خبرې شروع کړې، چې کله مونږ د لاهورۍ دوروازې سره نژدې شو، نو مياصيب ماته دوه داسې نصيحتونه اوکړل چې اوس هم زما په زړۀ او ذهن کې پراتۀ دي.

اول نصيحت يې راته دا اوکړو چې:

((کله هم افسر شوې نو د خپلې اولنۍ تخواه پيسو کښې به نيمې پيسې خپلې خوريانو له ورکړې))

دويم نصحيت يې راته ډېر زيات مهم او د کاڼي کرښه اوکړه چې:

((کله هم استاذ شوې نو د هلك جيب او ((رنګ)) ته به نۀ ګورې په دې کښې ستا د دنيا او آخرت تاوان دے))

دا خبره ډېر حقيقت لرې په دې زمونږ مشاهده شوې ده.

خلاصه دا چې زمونږ کور ته راورسېدو زۀ زر لاړم هغه تصويرونه مې باهر راووېستل، نو مياصيب د يو دکاندار سره ولاړې چېلۍ ته يې پانې ورکولې.

ما ترې تپوس اوکړ چې ((سر دا ولې؟))

نو مياصيب په خندا خندا کښې راته ووئيل چې: ((چيلۍ زما ډېرې خوښې دي.))

بيا په ۲۸ ستمبر کال ۲۰۱۱ء کښې زه، سجادخان اومياصيب پشاور پرېس کلب ته لاړو. د پرس کلب په دوازه کښې يو کتابونو والا ناست وۀ. مياصيب د هغۀ نه د غالب ديوان واخيست او نور بيا دننه ورغلو. په کرسو کښې مونږ ښۀ په آرام کښېناستو. سجاد خان سره کېمره وه هغۀ تصويران هم ووېستل، چې هغۀ سره اوس يو هم نشته.....

بيا په خپل وار باندې مياصيب استېج ته ورغے او د ((منشياتو د روك تهام)) باره کښې په اردو کښې يې ښې ګټورې خبرې اوکړې او ورسره يې د داغ دهلوي يو دوه شعرونه ووئيل. پروګرام په ختمېدو شو مونږ ته يې يو سند هم راکړو، بيا د چائے وخت شو مونږ مياصيب سره کښېناستو او مياصيب به ماته بيکرې مخې ته کوله... د مياصيب يو ډېره ښه لطيفه راياد شوه، چې ما په اول ځل دمياصيب د خولې نه اورېدلې وه. لطيفه څۀ داسې ده چې:

((يو پټواري ته چا اووئيل چې ماله خط اوليکه هغه ورته سمدستي ځواب ورکړو، چې بيا مې پښې خوګېږې، هغه بل کس ترې تپوس اوکړو چې خط خو په لاس ليکلے کېږي او خوګېږي ستا پښې؟.....))

(c) ketabton.com: The Digital Library

پټواري ورته اووئیل چې کله زۀ خط اولیکم او هغه خط بل کلي ته لاړ شي، نو زما په خط څوك نۀ پوهېږي، نو بیا مجبوري وي چې زۀ لاړشم او ورته هغه خط ولولم، نو ددې وجهې نه بیا زما پښې خوږېږي.

دا لطیفه یې هغه هلکانو په باره کښې ویلې وه، چې دچا به خط ډېر زیات خراب وۀ.

ما به اکثر میاصېب ته په موبائیل ښه معیاري شاعري لېږله.

ما ورته یوځل د فیض احمد فیض یو غزل ولېږلو، نو میاصېب ماته په کښې د فیض دوه شعرونه راولېږل، چې ورسره تاریخ او وخت هم درج دے:

چاہے دوزخ میں ے ملے نہ ملے
شیخ صاحب سے جان تو چھوٹے گی

بہشت میں بھی ملا ہے مجھے عذاب الیم
یہاں بھی مولوی صاحب ہیں میرے ہمسائے

دا شعرونه یې ماته په ۱۲ دسمبر کال ۲۰۱۲ء کښې د ماښام په وخت ۰۵:۱۲ بجې رالېږلي وۀ.

[وخته څۀ بې وخته لۀ ملګرو دې جدا کړم
محفل هغه محفل دے خو یاران مې په کښې نشته

هرچا چې دا شعر لیکلے دے، نو زما په نبض یې لاس ایښے دے... دا واقعي خبره ده. هم هغه سکول دے اوس خو د

ګوتو په شمار په کښې استاذان پاتې دي. زۀ زیاتره سکول ته نۀ ځم، ځکه چې په کښې زما د ماضي ډېر خواږه خواږه یادونه دي او په تېره تېره د میاصېب یاد راته راځي، نو په دې حال کښې خپل زړۀ ته په دې شعر کښې داسې ډاډګېرنه ورکوم:

جہاں بھولی ہوئی یاد آ کے دامن تھام لے دل کا
وہاں سے اجنبی بن کر گزر جاناہی بہتر ہے

خو بیا مې هم زړۀ نه قلارېږي... ماته دا منظر یاد دے رانه نۀ هېرېږي چې په سکول کښې زمونږ اخري ورځ وه.... ټولو ملګرو، استاذانو سره تصویرونه ووېستل، نو زۀ میاصېب پسې ګرځېدم، میاصېب ما د سکول په میدان (ګراونډ) کښې پیدا کړو. میاصېب د سټېج په یو پوړۍ ناست وۀ او موسم د یخنۍ وه. زۀ راغلم میاصېب سره کښېناستم ما ورته په خوشحالۍ کښې ووئیل چې:

((سر زۀ تاسو پسې سکول کښې ګرځم او تاسو دلته یواځې ناست یاست! ولې....؟؟))

نو میاصېب ځواب راکړو چې:

((یاره! لږه یخني مې کېده او په دې رجسټر کښې لږ کار هم پاتې وۀ، نو دلته لږ نمر ته کښېناستم))

ما ورته په تلوار سره ووئیل چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

((سر زۀ غواړم ستاسو یو تصویر اوباسم))
میاصېب راته ډېره په ښائسته لهجه کښې ووئیل چې:
((هن.........خه!))
ما د میاصېب یو دوه تصویران اوېستل، چې بیا زما د لاپرواهۍ د وجهې رانه خراب شول، خو د هغه میدان او هغه د ستېج پوړۍ رانه نۀ هېرېږي.
زۀ به چې کله هم میاصېب سره ملاوشوم نو ما به ترې ډېر سوالونه کول او زما دا اوس هم عادت دے چې کوم عالم دین، شاعر، استاذ یا یو مشر سره ملاؤشم نو تپوسونه ترې کوم... هغه که د علم باره کښې وي اوکه د دنیا او که څۀ نور کار وغیره وي او دا پکار هم دي، چې سوال دخپل حد په دایره کښې اوشي... زمونږ د استاذانو خبره چې ((جوزیادہ سوال کرے گا' وہ زیادہ علم حاصل کرے گا))
دې تپوسونو سره به زمونږ په ژوند کښې راولاړې ټولې کشالې حل کېږي او په علم کښې به اضافه او وسعت پیدا کېږي او یقیناً زمونږ د ژوند د تېرولو دپاره هم د هغه ګټوره لاره ده.
د میاصېب سره خبرو اترو، سوال او ځواب کښې راته میاصېب اووئیل چې:
((زما د نوکرۍ دېرش کاله پوره شول په دې دېرشو کالو

کښې ما د ډېرې مجبورۍ نه ځان له یو موټرسائیکل واخیستو او زما کور تر اوسه پورې کچه (خام) دے، ما نوے کړے نۀ دے یعنی پوخ کړے مې نه دے او دا بلکل رښتیا خبره ده چې کله زۀ، عارف، عمرخالد او اجمل د میاصېب تعزیت دپاره د هغوی کور ته لاړو، نو هم هغه شانې کور یې وۀ. ما سوچ اوکړو چې واقعي میاصېب په صداقت باندې خپل ژوند تېر کړو....
دا منظر په یقین سره زما د کلاس ملګرو نه به هېروي، خو ماته داسې یاد دے لکه دا اوس ساعت... مونږ په لسم کلاس کښې وو... او مونږ ته درې میاشتې چھټیانې ملاو شوې. په یو حساب زمونږ اخري ورځ وه نو میاصېب په هغه ورځ هم مونږ له خپل د انګلش نوټسونه راکړل او د هغې پیسې یې لا تر اوسه پورې وانخستې... د داسې شخصیت ښۀ هېرول زۀ ډېر بد ګڼم...
بیا څۀ ډېر وخت پس ما میا عادل نثار صېب سره په فون رابطه اوکړه چې مونږ به د میا صېب ملګرو سره ملاقات کوو چې هغوی د میاصېب په اړه څۀ تاثرات لري... او د هغوی سره د میاصېب ځنګه او په څۀ ډول ناسته ولاړه شوې... نو مونږ بیا یوه ورځ اوټاکله چې د میاصېب ملګري ډېر دي هم په کلي کښې او هم په ښار کښې خو تر خپله وسه پورې به مونږ په کښې ځینو ځینو سره ملاقات وکړو....

(c) ketabton.com: The Digital Library

◈ډاکټر نصیر احمد:

ډاکټر نصیر احمد صیب د میاصیب ډېر نږدې دوست دے. نصیر احمدصیب خپله د ډېر کمال خاوند او ادبي انسان دے. حاضر وخت د خلیل مهمند کېمرج سکول چېرمین دے. ډاکټر نصیر احمد صیب د میاصیب په ژوند مونږ ته یو مختصره شان رڼا واچوله، او د میاصیب په مرګ ډېر خفه وو او وئیلې یې چې مرګ زمونږ نه یو ښه دوست، ورور جدا کړو... د خپلو خبرو وضاحت یې په دې ډول وکړو چې میاصیب یو با عمله با ضمیره، قابل او حساس علمي، ذوق لرلو... خو یوائې تر دې حده نۀ چې د علم مجنون وو، بلکې ورسره په کښې چې کوم اوصاف وو هغه یې د سیرت، صورت او شخصیت داسې عکاسي کوله لکه څنګه چې ملغلره په هر اړخ بریښنا کوي... ډاکټر صیب د خپلو خبرو لږ وضاحت نور وکړو چې میاصیب ډېر خوش اخلاق، مهذب، خاکسار او د اخلاص و محبت نۀ ډك طبیعت لرلو. د معاشرې د حالاتو، واقعاتو د ژوند د کړکېچنو مسئلو نبض شناس وو... او د دې مسئلو د حل کولو یا مقابلې کولو یو لوی استاذ وو... د ژوند پۀ مثبت اړخونو یې کوشش کړے وو. ودۀ یې ورکړې وه او د ژوند منفي اړخونه یې د مثبت اړخونو پۀ قوت حاصل کړي وو. ډاکټر صیب ډېر په

خفګان سره د یو خبرې اظهار وکړو چې میاصیب به ماته زما د سکول په اړه څه داسې خبرې کولې چې مابه نه منل، خو اوس د میاصیب هغۀ خبرو ته ما ځان تسلیم کړو. او منم یې... د دې خبرې نه مونږ ته د میاصیب دور اندیشي معلومیږي، چې د هغوی نظر صرف په حال نه بلکې د مستقبل لپاره به یې هم سوچ کولو... ویل یې چې میاصیب به ماله سکول ته کله کله راتلو او په هغې کښې به یې علمي اصلاحات کول... چې د هغه په برکت به سکول ودۀ کوله. ویل یې چې د سکول په میټنګونو کښې به هم میاصیب مونږ سره شریك وو. او استاذانو ته به یې د درس او تدریس طریقې ښودلې... چې کله به ماته څۀ مسئله پېښه شوه نو ما به زر میاصیب سره مشوره وکړه او د هغې څه حل به راوتو... ډاکټر صیب مونږ سره د میاصیب یو خاطره شریکه کړه. چې یو ځل میاصیب څۀ ضروري کار پیسې روان وو تادي پرې وه... دې وخت کښې یو نامعلوم سړے راغلې او د میاصیب نه یې څۀ تپوس اوکړو نو میاصیب هغه خپل ضروري کار پرېښودو او ورسره روان شو. او هم په دې اخلاص کښې به میاصیب مېړنے وو چې د هرچا به پکار راتلو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

◈ شمس السلام صیب:

شمس السلام چې اوس وخت کښې پرنسپل دے او خپل تعليمي هلوځول کښې مصروف دے او په خپل لنډتنګ وخت کښې یې مونږ له وخت ويستو او د میاصیب په ژوند يې راته يو څو ګټورې خبرې اوکړې... شمس السلام صیب او میاصیب په کال ۱۹۸۲ء کښې بطورِ د سکول د ((ډرائينګ)) استاد په حیثیت یوځاې شوے وۀ او بیا په ۱۹۸۸ء کښې میاصیب ایس-ایس-ټي شو او د وخت سره سره د دوی پروموشن کېدو. په نمبر ۲ سکول کښې هم شمس السلام صیب او میاصیب ۵ کاله يوځائے وو شمس السلام صیب د میاصیب په اړه ډېر ښۀ معلومات راکړو... و وئیل چې زما او د میاصیب په خپلو کښې رورولي وه په ګپ شپ کښې هم به مونږ يوبل سره آزاد وو... وئیل يې چې کله به زۀ خپل کور کښې يواځې وم او يا به د میاصیب په کلي کښې څۀ مسئله وه نو میاصیب به ما ځان سره خپل کور ته راوستو. او شپه به يې راسره اوکړه. وايي چې ما به میاصیب ډېر چېړل کله به مې ترې کتاب پټ کړو، کله به مې ترې موبائيل پټ کړو... څنګه چې مونږ د میا صیب د چائيو د عادت په باره کښې ذکر کړے وۀ، نو شمس السلام صیب هم داسې وئيل چې چائے او وچ پے به يې ځان سره

ګرځول... وايي چې ما به میاصیب ته په خندا کښې وئيل چې: ”میاصیب ما به د شپې نه چيړې... او خوب به راله نه خرابوې... دا بېټك دے او خواکښې ورسره باورچي خانه ده چې څۀ دې هم پکار وي ورځه ورته...“ وايي چې کله به زۀ د شپې راويښ شوم نو میاصیب به چائے څښکل او اخبار به يې کتل... وئيل يې چې مابه ورته وئيل: ”ته خو ټوله ورځ نااوزګار يې او تر د شپې ناوخته پورې مصروف يې نو دا کوم وخت کښې خپله مطالعه کوې؟“ نو راته به يې وئيل چې: ”بس چې د شپې د خوبه را بيدار شم نو مطالعه کوم“... وئيل: ”چې کله په سيمونو کښې پيکج وغيره راوتل نو بيا به مې میاصیب په موبائيل تنګول“ وايي چې میاصیب د غاښونو نه کمزورے وۀ، نو چې کله به مونږ ملګرو خپلو کښې د کبانو پروګرام اوکړو نو کبانو سره د ذائقې او خوند دپاره ((سرکه)) هم ږدي .... نو میاصیب به په هر شي کښې د ډوډۍ وخت کښې ځان له ډوډۍ ماتوله (چورې کوله) نو په ((سرکه)) کښې به يې ډوډۍ ځان له ماته کړه... او د میاصیب د غاښونو په اړه میاعادل نثار صیب وئيل چې میاصیب به د غاښونو ډېر خيال ساتل په ورځ کښې به يې خامخا پنځه ځل مسواك استعمالوو.

شمس السلام صیب د خپلو خبرو لړۍ برقرار اوساتله او وئيل يې چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ چې د نمبر ۲ سکول نه لاړم نو بیا به مې هم د میاصېب سره ملاقاتونه کېدل... نو چې کله به هم زۀ نمبر ۲ سکول ته د میاصېب ملاقات له راغلم نو میاصېب به پۀ ((ستاف روم)) کښې د قهوې وغېره لنګر چلولو... او هره ورځ به یې په ستاف روم کښې موجوده استاذانو باندې قهوه څښله او د چائیو خرچه به ټوله میاصېب کوله... او دا خبره حقیقت هم دے چې یوځل زما ملاقات د حبیب الرحمن صېب سره اوشو چې ما سره عمرخالد ملګرے وۀ. حبیب الرحمن صېب هم د میاصېب د قهوې صفت راته وکړو چې:

"میاصېب په قهوه پخولو کښې ډېر ماهر وۀ او مونږ ته یې اوس هم د قهوې هغه لنګر یاد دے چې پۀ ډېر اخلاص سره به یې مونږ له قهوه پخوله" شمس السلام صېب وئیل، چې ما به ورله کور کښې چائے پخولو نو ما به ورته چائے اوښودې چې څنګه دي؟

په چائے به هم پوهېدو... چې د رنګ والا چائے به وو نو نۀ به څښکله... بغېر رنګ والا چائے یې څښکله... دې خبرې سره میا عادل نثار صېب وئیل چې کله به میا صېب زۀ ښار ته رالېږلم نو د "مصالحې" یا چائیو وغېره پسې نو باقاعده به یې راته دکان په ګوته کړو چې فلانې ځائے کښې به د فلانې دکاندار نه به مصالحه او فلانې نه به چائے راوا خلې...

((شمس السلام صېب)) وئیل چې ما به کله کله میاصېب غصه کولو د پاره ورته وئیل چې:

"مړه کېښنه نالائقه!" خو نه به غصه کېدو... وئیل یې چې بیا بچو ورله کله انټرنیټ برابر کړو... نو د سحر مونځ نه به یې مخکښې ایکسپریس نیوز کتل...

د میا صېب د انګلش په اړه شمس السلام صېب هم ډېر حېران وو چې ده په انګلش دومره څنګه عبور حاصل کړے وۀ... بیا یې وئیل چې زما پۀ کوځه کښې هم د میاصېب یو څو ملګري وو، چې کله به میاصېب راغے نو بیا به هغه ټول ورته راغونډ شول او ګپ به مو ورسره لګول... وئیل یې چې میاصېب ډېر باهمت انسان وۀ... دا به پۀ سائیکل باندې کلي ته تلو راتلو... تر ډېر وخت پورې میاصېب په سائیکل ګرځېدو...

وئیل یې چې "اوس مونږ ملګري چې راغونډ شو، نو د میاصېب کمی په کښې ډېر محسوسه وو... " د دې خبرو په لړ کښې میا عادل نثار صېب د میاصېب یو عادت بیان کړو چې د ناشستې حلوه یې ډېره خوښه وه... اکثر چې په ګاډو خرڅېږي نو دې له به اودرېدو او حلوه به یې ترې خوړه... شمس السلام صېب راته یو "نایي" په ګوته کړو چې کله کله به میاصېب هغه ته په زمکه کېښناستو خپل وېښته به یې پرې سمول... او اوس هم چې زۀ کله په هغه لار را تېر شم او هغۀ نایي ته وګورم نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماته میاصېب را یاد شي... د شمس السلام صېب سره د تفصیلي خبرو نه پس میاعادل نثار صېب زمونږ ملاقات بل ملګري سره اوکړو.

◈حاجي ګل زاده صېب:

د میاصېب د وړوکوالي ملګرے وو... د عمر په لحاظترې میاصېب لږ شان مشر وۀ. حاجي ګل زاده صېب او میاصېب په یو سکول کښې زده کړه کړې، خو د سکول د جماعت په نزد میاصېب ترې یو څو جماعت مخکښې وۀ. حاجي ګل زاده صېب هم د میاصېب مقصدي ژوند په اړه راته یو څو خبرې اوکړې... وئیل یې چې میاصېب د مذهب په میدان او د سیاست په میدان کښې ډېر مخکښې وۀ... میا صېب یو نر پښتون او پوخ تبلیغي سړے وۀ او زمونږ په کلي کښې یو معزز تبلیغي وۀ... زمونږ به یې ډېره رهنمایي، اصلاح کوله... وئیل یې چې میاصېب دومره همدرد انسان وۀ چې په چا به څۀ تکلیف وۀ نو هغه به وئیل نه میاصېب به ترې خپله پښتنه کوله چې څۀ حال دے؟ حاجي ګل زاده صېب په خپل کلي کښې یو وړوکے شان د دوایي (مېډېسن) دکان دے نو وئیل یې چې زما کله په ښار کښې دکان وۀ نو چې میاصېب به کله سکول ته تلو نو هم به راسره ملاوېدو او چې کله به د سکول نه فارغ شو نو هم به راسره ملاوېدو... بیا چې کله کلي ته راغلم نو شپې به راسره تر ناوخته پورې ناست وۀ، ګپ به مې ورسره لګول. د دې خبرو سره حاجي ګل زاده صېب لږ ژړغونے شانې شو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حاجي ګل زاده صېب دې یوې خبرې زما هم طبیعت لږ ګډوډ کړو چې میاصېب د هیرولو نه وۀ، خو مونږ په زوره هېر کړو، واقعي چې مونږ څو څو ځله کوشش وکړو چې میاصېب هېر کړو خو میاصېب نۀ هېرېږي د هغه یوه یوه خبره رایادېږي... دې خبرو په مینځ کښې میاعادل نثار صېب وئیل چې میاصېب څنګه پۀ هسپتال کښې به مونږ ته وئیل چې ماله فلانے شے راوړئ نو هم داسې به یې ((حاجي ګل زاده صېب)) ته فون وکړو او لکه د رور پۀ شان به یې ورته ووئیل چې راځې نو ماله درسره کهیر یا فرني راوړه...

حاجي ګل زاده صېب وئیل چې میاصېب دومره ساده او دومره اعتمادي انسان وۀ چې ماسره به ناست وۀ او جینکو به ورته فون اوکړو او تر ډېر وخته پورې به ترې سوالونه تپوس کول.

حاجي ګل زاده صېب د زړۀ نه ډېر کمزورے وۀ نور توان یې ونۀ لرل او د سترګو یې اوښکې روانې شوې او مونږ ته هم دا مناسب ښکاره نه شو چې زاړۀ یادونه ورله را تازه کړو او په زخمونو یې مالګې اودوړوو او دلته مو ورسره خپلې خبرې راغونډې کړې.

◈منیجر عنایت الله صېب:

منیجر عنایت الله صېب چې په دې وخت کښې پۀ بینك کښې د منیجر پۀ توګه خپل خدمات ترسره کوي... منیجر عنایت الله صېب د میا صېب کلي وال هم دے او د ۴۰-۳۵ کلونو یې دوستانه هم ورسره وه... منیجر عنایت الله صېب وئیل چې زۀ او میا صېب د یوبل پۀ طبیعت ډېر پوه وو او چې کله به ماته څه مسئله را پېښه شوه یا به میاصېب ته نو مونږ زر یوبل سره ملاؤ شو او څه حل به مو ورته را ویستو... بیا یې د میاصېب سره د مینې پۀ اظهار کښې د خپلو خبرو وضاحت داسې اوکړو چې:

"زما د بینك پۀ اړه به میاصېب سره ډېر معلومات وو او میاصېب د تعلیم په اړه به ما سره وو... چې کله به ما په محفل کښې د تعلیم په اړه خبرې کولې... نو خلق به راته حېران شول او راته به یې وئیل چې: ((تۀ څۀ تعلیمي اداره کښې ملازم یې چې د تعلیم په اړه دومره معلومات لرې؟))"

نو وایي چې:

"ما به د میاصېب حواله ورکړه چې دا هر څۀ ما د میاصېب نه زده کړي دي او کله چې به میاصېب په کوم محفل کښې د بینك پۀ اړه څۀ خبرې کولې نو خلقو به ترې پۀ تعجب سره تپوس

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړو چې:

"تهٔ بینك کښې منیجر یې چې دومره معلومات درسره دی؟"

نو وایي چې میاصېب به زما حواله ورکړه چې دا ټول معلومات ماته دیو ملګري نه ترلاسه کیږي.

منیجر عنایت الله صېب د میاصېب یوه واقعه مونږ ته ذکر کړه چې:

یوه ورځ زهٔ او میاصېب په لاره کښې په داسې چاق چاق قدمونو تېز تېز روان وو، نو مونږ سره دریم ملګرے هم مل شو... نو د هغه ملګري زمونږ تېز رفتارۍ ته پام شو نو راته یې وئیل چې:

"هلکه څه هامته جامته روان وئ"

نو په دې کښې ورته میاصېب ډېر ښائسته او د خندا ډك جواب ورکړو چې:

"کسان گدھوں کو ہانک رہے تھے اور گدھے بچارے کسان کی وجہ سے ھینک رہے تھے"

نو هغه خبره یې خندا پلو ته بوتله.

منیجر عنایت الله صېب وئیل چې ټوله ورځ د بینك په کارونو کښې او حسابونو کښې به ډېر ستړے شوم... په اعصابو به مې بوج وهٔ، نو چې میاصېب سره به مې ملاقات وکړو نو هغه ستړیا به مې بالکل ختمه شوه... او په ګپ شپ به مو خپل ټول

تکلیفونه هرڅهٔ تر څهٔ وخت دپاره هېر کړل...

منجیر عنایت الله صېب د میاصېب د تعلیم او د مطالعې په اړه دا وئیل چې زهٔ او میاصېب به تر ډېر ناوخته پورې د میاصېب په حجره کښې ناست وو او خپله مطالعه به مو کوله... کله کله داسې شپې راغلې چې مونږ به تر سهاره پورې ویښ وو او په خپله مطالعه کښې به مصروف وو... چې سهار به شو نو زهٔ به خپل دفتر ته لاړم او میاصېب به خپل سکول ته لاړے... وئیل یې چې زهٔ او میا صېب یوبل سره دومره نژدې وو چې زهٔ به چې حکومت له طرفه کوم ځاې ته (ټرینګ) ته لاړم... نو میا صېب ته به زما ځائے معلوم وهٔ او میاصېب به چې په کوم ځائے په ټرینګ کښې وهٔ نو هغه به ماته معلوم وهٔ... او صرف تردې پورې زما او د میا صېب معلومات محدود نه وو چې مونږ ته به دیوبل ځائے معلوم وو؟ بلکې چې موقع به ملاوېده نویوبل له به د ټرینګ ځائے ته هم ورتلو.

وئیل یې چې کله به دبینك له اړخه څهٔ پروګرام وهٔ او په هغې کښې به د یار دوست اجازت هم وهٔ، نو ما به ځان سره میاصېب بوتلو... او چې د میاصېب به په کوم ځائے کښې پروګرام وهٔ او د ملګرو اجازت به هم وهٔ، نو په هغې کښې به میاصېب زه ځان سره بوتلم او بیا یې وئیل چې د میاصېب د برکته ما ډېر ځیان ولیدل او چې کله به زما چهټې وه او لږ شان به بور شوم نو زر

(c) ketabton.com: The Digital Library

به مې مياصېب ته فون اوکړو چې راشه... که مياصېب به وزګار وؤ نو ضرور به راتلو... او که نۀ به وؤ اوزګار نو ماته به يې ځائے پۀ ګوته کړو چې ته هلته راشه.

د منيجر عنايت الله صېب نه مونږ ته دا معلومات هم تر لاسه شو چې په آخره کښې مياصېب په ګلبهار علاقه کښې اکېډمي پرانستې وه نو تقريباً يو کال به زۀ هلته سهار ورتلم ځان سره به مې پې. شوده او ډوډۍ واخسته او هم هلته به مو پخه کړه او ناشته به مو اوکړه... ده دې خبرې نه پس منيجر صېب لږ ژړغون شانې شو او آواز يې په مرۍ کښې اونښتو او وئيل يې چې:

"کله هم چې زۀ د هغه اکيډمۍ پۀ لاره تېرېږدم نو ورته نه ګورم... ځکه چې ماته مياصېب او هغه زاړۀ وختونه رايادېږي او زړۀ مې خفه کېږي"

منيجر عنايت الله صېب وئيل چې يو ځل پۀ دسمبر کښې راته امير عالم صېب چې د مياصېب زوړ ملګرے دے... فون يې راته اوکړو چې زۀ د کوره لرې يم ته اکيډمۍ ته ورشه اوګوره مياصېب ناروغه دے... نو زۀ زر اکيډمۍ له ورغلم... چې اومې کتل نو مياصېب بيمار وۀ او د فالج علامات پرې ښکاره وو ما زر تر زره ډاکټر ته بوتلو... او ډاکټر نه چې اوزګار شوم نوخپل کور ته مې راوستو او حجره کښې مې ورته د هيټر انتظام اوکړو... دې نه پس بيا کور واله پۀ صحيح توګه

هسپتال کې داخل کړو او هم په دغه دوران کښې زۀ عمرې له لاړم، چې د عمرې نه فارغ شو او په ائيرپورټ چې کوز شو نو د کور تلو نه مخکښې مخکښې زۀ مياصېب له هسپتال ته لاړم نو طبعيت يې لږ شان ښه وۀ... بيا د دې نه ځلور مياشتې پس بيا ناروغه شو او علاج لپاره يې پېښور ته بوتلو... د روژې مياشت وه اوپه روژه کښې زۀ د مياصېب تپوس له پېنډۍ ته لاړم ډېر خوشحاله شو مياصېب زما پۀ راتګ او وايي چې ډېرې د زړۀ خبرې يې راته وکړې او يو فهرست يې راته وښود... د خپل اوږد سفر د تلو نه مخکښې يې دا څۀ د لين دين فهرست وۀ.

د مينجر صېب پۀ دې خبرو سره زما پۀ زړۀ کښې يو درد را پورته شو سترګې مې د اوښکو نه ډکې شوې او پۀ زوره مې ځان ټينګ کړو... او د مياصېب حوصلې ته حيران شوم...

د مينجر عنايت الله صېب د تفصيلي او ګټورو خبرو نه پس د منيجر صېب زوی عامر صېب چې حاضر وخت کښې د دولسم جماعت زده کونکے دے. عامر صېب هم د ميا صېب پۀ اړه څۀ خبرې مونږ ته اوکړې... عامر صېب وئيل چې مياصېب چونکه د چائيو ډېر شوقي وۀ نو مونږ خاص د مياصېب لپاره د (بجلۍ چينك) اخستے وۀ چې دبجلۍ په زور به پۀ کښې چائے پخېدو... وئيل يې چې ما ترې څۀ وخت پورې پړهايي (ټيوشن) هم کړے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وۀ او يوځل يې ماته د انګلش ټسټ راکړو نو زما خط خراب وۀ، کله چې مياصېب له ما خپل ليکل يوړو... نو مياصېب څنګه زما ليکل او کتل نو راته يې ووئيل چې: "دا خو درله زۀ په غور سره نه ګورم"

ما ووئيل ولې؟

وايې: "دې ليکلو ته خو دې اوګوره (D) له دې خيته ډېره راويستې ده" د مياصېب د خط پۀ اړه هم ډېر مهارت لرلو.

عامر صېب بيا يو بله واقعه راته ووئيله چې مياصېب به زمونږ کور ته راغلو... زمونږ کور مخې ته به يې خپل موټرسائيکل اودرولو نو ما به ورته ووئيل چې: (سر زۀ به يې کور ته دننه کړم)

نو راته يې وئيل چې:

"ما ورته داسې تالا اچولې ده چې د چا پلار يې هم نه شي بوتلے"

چونکې زۀ او ميا عادل نثارصېب د منيجر صېب کور ته تلې وو نو ميا عادل نثار صېب راته هغه تالا پۀ خپل موټرسائيکل پورې تړلې وښوده.

منيجر عنايت الله صېب پۀ دې يوې خبرې خپلې خبرې راغونډې کړې او په ډېر سوخت سره يې اوئيل:

"مونږ د مياصېب کمې ډېره محسوسوو---!!!"

◈امير عالم صېب:

امير عالم صېب (ريټائر پرنسپل) د ميا صېب پۀ خاص ملګرو کښې دے. د مياصېب سره يې د ۱۹۸۸ ء نه يارانه دوستانه وه امير عالم صېب د مياصېب پۀ اړه مونږ ته ډېر ښۀ معلومات راکړو او د مياصېب پۀ اړه يې دا تاثرات لرل چې مياصېب يو قناعت پسند، انسان وۀ د چا مال او پيسو ته يې زړۀ نه خوشحالول. صبرناکه شخصيت وۀ او په دوستۍ کښې صادق وۀ هر پردے بچے به يې خپل بچے ګڼل... او د خپل وس نه زيات به يې پرې تعليم کولو پام کوو. وئيل چې ما سره به يې خپل د زړۀ څۀ نا څۀ راز وئيل او خپلې ډېرې قيصې يې زما زوی ته کړې... د دې وجه داوه چې ما د خپل زوی چې (جواد خان) نومېږي د هغه د پړهايي (ټيوشن) لپاره يو ملګر سره خبره کړې وه خو هغه سره مې سمون رانغے. په دې وخت کښې چرته مياصېب خبر شوے وۀ... او ماله راغے او راته يې ووئيل چې زۀ به ستا زوی ته پړهايي (ټيوشن) کوم او هغه هم مفت.

ما ورته ووئيل چې ستا خو خپله ډېر مصروفيات دي نو راته يې وئيل يې چې:

"زۀ ستا پکار رانشم او ته زما پۀ کار رانه شې نو دا خو دوستي

(c) ketabton.com: The Digital Library

رورولي نه شوه"
نو وئيل يې چې بيا يې زما زوې ته پړهايي (ټيوشن) شروع کړو نو مياصيب به ځکه زما زوې ته خپلې ډېرې قيصې کولې...

امير عالم صيب د خپلو د خبرو وضاحت کښې دا خبره را په ډاګه کړه چې زۀ به کله کور کښې يو اځې وم يا به مې زړۀ تنګ شو نو مياصيب ته به مې فون وکړو چې ځان زر را رسوه راله... مياصيب بۀ ما کله کله کور ته هم شپې له راوستو او ماسره يې کافي شپې کړي دي.

د امير عالم صيب د خبرو په لړ کښې دا خبره هم واضح شوه او بلکه د نورو ملګرو او زامنو نه هم دا خبره ثابت شوې چې د مياصيب د سي- ايس-ايس ډېر ارمان وو. امير عالم صيب وئيل چې په خپلو بچو يې کوشش کړے خو قسمت ته منظور نه وه ... وئيل يې چې مياصيب يو ورځ زما کور ته راغے څهرې نه يې د خفګان اثرات معلومېدل. ما ترې تپوس وکړو چې مياصيب ولې خفه يې؟

راته يې وئيل چې زما مشر زوی ميا راشد نثار خو KMC ته لاړے.

"نو ما ورته ووئيل چې خوشحاله پرې شه کنه؟"

وئيل يې چې:

"زما ارمان وۀ چې زۀ پرې C.S.S وکړم"

امير عالم صيب وئيل چې بيا يې وخت پۀ وخت د خپلو بچو نه هم د سي- ايس- ايس هغه ارمان قطع شو... نو بيا يې زما زوي جواد خان ته ملا اوتړله چې دا به د سي- ايس- ايس دپاره تيارووم خو د هغه نه هم نا اميد شو... خو د مياصيب د اسي- ايس-ايس ارمان په زړۀ کښې په غورځنګ وۀ.

بيا څه وخت پس يې د سي-ايس-ايس دپاره اکيډمۍ هم پرانسته خو د مياصيب پۀ طبيعت د سي-ايس-ايس شوق لرلو والا شاګرد ورته ملاؤ نۀ شو. د امير عالم صيب د دې خبرې نه پس ماته خپل ارمان لکه د مجرم اودرېدل چې زما خپله ارمان وۀ چې زۀ دې د مياصيب پۀ ژوند افسر شم... خو مرګے ډېر ظالم دے په چا رحم نۀ کوي، خو بيا هم مياصيب چې ماته کومه لاره سمه کړې وه پۀ هغې زۀ خپل منزل کوم لکه د دې شعر په معنې چې:

موت آگئی نہ ہو مرے ذوق امید کو
محرومیوں میں کیف سا پانے لگاہوں میں

د مياصيب نه محروم خو شوم خو ده هغه رابښودلي هر څه نه د ژوند رڼا او خوند اخلم...

امير عالم صيب ډېر د سوختنه او د غم ډکه خبره وکړه چې:

((په مياصيب خو بچي يتمان شول خو د مياصيب ملګري يعنې مونږه هم د يو ښه دوست نه محروم پاتې شوو.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

امیر عالم صېب یو ډېره خوندوره خبره وکړه چې میاصېب د خپلې مرضۍ مالك وۀ... میاصېب به چې کله څۀ خبره وکړه او زۀ به پرې پوهه شوم چې زما د خبرې ګنجائش پۀ کښې نشته نو بیا به زۀ د میاصېب مخې له نه ورتلم... دې کښې به ځینو ملګرو وئیل چې:

((امیر عالم: میا صېب وران کړے دے خو په دې کښې اصل خبره دا وه چې زۀ د میاصېب د دوستانې نه نۀ شوم صبریدے)).

امیر عالم صېب د میاصېب د قناعت پسندۍ په اړه راته یو عجیبه قیصه وکړه چې یو ځل میاصېب څه دوایي اخستله نو پیسې یې پکار شوې... خپلې پیسې ترې کور پاتې شوې وې ما پسې راغے چې د څومره پیسو دوایي پکار وه هومره پیسې رانه طلب کړې نو ما ورته اضافي پیسې ورکړې نو واپس راکړې چې زما دومره نه دي پکار.

نو بیا زۀ په کور نه وم او میاصېب راغلے وۀ او پیسې یې کور پرېښې وې.

نو تردې حده پورې به میاصېب فضول خرچي نۀ کوله.

بقول امیر عالم صېب ((چې میاصېب به په کتابونو او اخبارونو ډېره خرچه کوله.))

امیر عالم صېب پۀ دې خبرو هم مونږ ته رڼا واچوله چې:

((میاصېب ویل چې زۀ ترهګرۍ خلاف یو کتاب لیکم خو دا به

یې ورسره هم وئیل چې:

((که بالفرض زۀ دا کتاب اولیکم، نو ماته به پۀ پاکستان کښې ژوند تېرول ګران شي... که زۀ ترې لاړ شم نو زما بچو ته به ژوند ګران شي)).

امیر عالم صېب سره بیا د سي-اېس-اېس پۀ اړه څۀ خبره راغله نو چونکه ما سره میاعادل نثار صېب هم موجود وۀ نو میا عادل نثار صېب ووئیل چې:

((مونږ به چې کله کور کښې څۀ مرمت کول نو میا صېب به راته وئیل چې: څۀ دپاره دومره خرچه کوئ؟ سي-ایس-ایس وکړئ ښۀ ښایسته تیار کور به درته ملاؤ شي، نو وایي ډېر ارمان یې وۀ د سي-اېس-اېس))

امیر عالم صېب وئیل چې میاصېب دوه ځل د سی ایس ایس امتحان ورکړے وۀ د اول ځل انټرویو خو مونږ مخکښې ذکر کړے... دویم ځل باندې امیر عالم صېب وئیل چې په پرچو کښې یې ښۀ نمبرې راغلې وې، خو په انټرویو کښې ترې سوال غلط شوے وۀ، نو میاصېب ورته وئیل چې تاسو سوال سم کړئ زۀ به جواب درکړم. نو د دې د وجې میا صېب بیا په سي ایس ایس کښې ناکامه شوے وۀ. نو ده دې ناکامتیا دوجې د میاصېب په ذهن کښې دا خلا پیدا شوې وه چې مانه به یو شاګرد هم نالائق نه پاتې کېږي. پۀ خپلو پیسو او پۀ خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوشش به زه هغه تعلیم سره مخ کوم او د تعلیم پهٔ اړه مونږ ځای پهٔ ځاې خبره کړې چې میاصېب به خلقو له پهٔ خپله خرچه داخِله کوله.

امیر عالم صېب وئیل چې: زهٔ د میاصېب پهٔ طبیعت باندې دومره پوهه وم چې یو ځل میاصېب څهٔ لانجه وغېره کړې وه نو ماله کور ته راغلے او په غصه وهٔ او راته یې ووئیل چې:

«زهٔ ریټائرمنټ اخلم»

چونکه زهٔ خو پرې پوهه شوم چې سړے غصه دے نو ما ورته ووئیل چې:

«اوس پهٔ آرام اودهٔ شه خوب وکړه سهار به درخواست ولیکو او دواړه به لاړ شو استعفٰی به واخلې»

چې سهار شو نو غصه یې سړه شوې وه نو هغه د استعفٰی اخستلو لانجه ختمه شوه.

وئیل یې چې: میا صېب ډېر نر سړے وهٔ کله چې به میاصېب سره مېلمانهٔ وو او زهٔ به کور کښې نهٔ وم، نو زما زوی (جوادخان) ته به یې آواز وکړو چې د حجرې دروازه خلاصه کړه ماسره مېلمانهٔ دي او وئیل یې چې تردې حده پورې مونږ یو بل سره جوړښت درلود چې ما به ذاتي مشوره چې رور سره هم نشو کولے میاصېب سره به مې کوله. او د دې وجه هم دا وه چې میاصېب امانت دار سړے وهٔ او دیو خبره به یې بل چاته نه

کوله راز به یې پهٔ راز ساتلو. سپك لمن انسان نه وو.

امیر عالم صېب هم د میاصېب د چائیو پهٔ اړه ووئیل چې چائے چیني هرڅه به یې ځان سره ګرځول نو ما به ورته کله کله وئیل چې «زما کور ته راځې نو دا شیان ځان سره مه راوړه. زما کور کښې باورچې خانه شته. څهٔ دې کار وي ماته وایه زهٔ به درله پخوم» او بل دا چې میاصېب زما کور ته هډو پردے کور ویلې نهٔ وهٔ چې رابه غلو نو راته حکم به یې کول چې نن دا شے پوخ کړه زما پرهیز دے دا راوړه... بیا یې وئیل چې:

یو ځل مې کور ته شپې لپاره راوستو او ورته مې ووئیل چې داسې ذاتي مشوره درسره کوم... نو پهٔ دې وخت کښې ورته د کور نه فون راغے نو اول یې ورته پهٔ فون ووئیل چې زهٔ نهٔ شم درتلے، نو خبره داسې سنګینه شانې وه، نو رانه روان شو او راته یې وئیل چې «سبا به ګپ لګوو» نو بیا مونږ هغه مشوره د غرمې وخت کښې وکړه.

امیر عالم صېب وئیل چې په دې ۳۰-۳۵ کالو کښې مانه میا صېب صرف دوه ځل خفه شوے.

امیر عالم صېب خپلې خبرې پهٔ دې سو درد نه ډك لفظونو کښې راته ووئیل چې:

«هره شپه هر ساعت راته میاصېب نېغ اودرېږي او ژړا راشي»

د میاصېب د ټولو ملګرو سره د ملاقات او د هغوی د

مياصېب په ژوند تاثرات او مياصېب سره د مينې د اظهار په لړ کښې ماته د اکرام الله ګران بابا دا شعر را ياد شو چې:

د ګران په قبر که وابښۀ زرغون شي
ياران ژوندي دي وي صحبت دي نه مري

◈استاد منصف خان صېب:-

حاضر وخت منصف خان صېب د هائی سکول استادۍ په ځوکۍ ناست خپل فرايض انجام ته رسوي. منصف خان صېب د مياصېب کلي وال هم دے او ملګرے هم... بقول منصف خان صېب چې ۱۹۸۷-۸۸ نه زما او د مياصېب ياري دوستي ده. منصف خان صېب د مياصېب پۀ ژوند مونږ ته رڼا واچوله وئيل يې چې زۀ د مياصېب پۀ شخصيت او په اخلاق چې څومره هم خبرې اوکړم نو دا به داسې وي لکه پۀ اوړو کښې د مالګې برابر... مياصېب يو ښۀ پلار، ښۀ رور او ښۀ دوست وۀ ما نه په دومره وخت کښې يو يا دوه ځل خفه شوے وي او خفګان به يې هم داسې وۀ چې ګهنټه پس به مونږ ګپ لګول وئيل يې چې ما به کله ډېر غصه کړو، نو ماته به يې اندازه د تندي نه اولګېده... ډېر پۀ سخته به غصه کيدو او زما د مياصېب سره څو څو ځل ټرانسفر يو ځاې شوې او هغه هم په يو ځاې کښې... وئيل چې ما د مياصېب نه ډېر څۀ زده کړي کله چې به مياصېب ګړېدو نو ما به ورته پوره غوږ کېښودو زۀ به ميا صېب ته ډېر حېران وم چې مياصېب د الفاظو ذخيره د کوم ځاې نه ياده کړې ده. وئيل يې چې کله به زۀ مياصېب سره ملاؤېدلم نو زيات تر به منيجر عنايت الله صېب پۀ حجره کښې زمونږ ملاقات

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدو... او چونکه پخوا به موبائیل نهٔ وهٔ نو زما د میاصېب سره په ښار کښې د حاجي ګل زاده صېب پهٔ دکان کښې ملاقات کېدو. وئیل چې زهٔ صرف یو ځل په ۱۹۹۱ء کښې د میاصېب سره د ذاتي هلوځلو پهٔ لړ کښې اسلام آباد ته چکر له تلې وم.

وئیل یې چې میاصېب به کله استاذانو ته څهٔ ټرېنګ ورکول نو په هغې کښې به زهٔ هم موجود وم او خپله زده کړه به مې ترې کوله چونکه میاصېب پهٔ انګلش کښې ډېر ماهر وهٔ نو ما هم ترې په ۱۸-۲۰ کالو کښې ډېر انګلش زده کړو او میاصېب به ماله پرې باقاعده شاباسی هم راکول. منصف خان صېب د میاصېب د ګپ پهٔ اړه ووئیل چې:

«د میاصېب ګپ به هم زمونږ دپاره سبق وهٔ او په هغې کښې به ترې هم مونږ خپله زده کړه کوله».

بیا یې وئیل چې:

«زه اوس هم په سکول کښې نورو استاذانو ته د میاصېب ذکر کوم» چونکه میاصېب خو یو ملنګ انسان وهٔ نو منصف خان صېب د میاصېب د سادګۍ پهٔ اړه راته ووئیل چې:

« کله به په کوم محفل کښې میاصېب ناست وهٔ او پهٔ هغې کښې به داسې افسران هم ډېر تکبر سره ناست وهٔ... خلقو ته به دمیاصېب د لباس او حلیې نه داسې معلومېده چې دا چرته

داسې تبلیغي وغېره دے خو چې کله به میاصېب خپلې خبرې شروع کړې نو ټول محفل به ورته ګوته په خلۀ شو چې دا څومره عالم فاضل انسان دے.»

وئیل یې چې:

«زما د ایم ایډ پهٔ امتحان او زده کړه کښې ۷۰ فیصده د میاصېب مدد وهٔ. ددې وجه هم دا وه چې ما به میاصېب په قلار نه پرېښود. ځاې به مې ورسره وټاکل چې سبا به پهٔ کوم ځاې کښې کېښنو چې کلاس واخلو، چونکه موبائیل به نهٔ وهٔ نو میاصېب به ځاې راوښودو چې:

«فلاني ځاې کښې به کېښنو».

نو په داسې طریقه به ترې ما خپله زدکړه کوله.

منصف خان صېب وئیل چې د میاصېب مرګ زمونږ ډېر څهٔ خراب کړل زمونږ ماشومان هم دمیاصېب د علم نه محروم پاتې شول. وئیل یې چې میا صېب به زما بچو ته پړهائي (ټیوشن) کول، نو ما به ورته د پیسو وئیل چې پیسې درکوم خو میاصېب به نهٔ اخستې. یو ځل مې ډېر پرې غصه کړو نو راته یې ووئیل چې:

«د خپلو بچو نه څوك پیسې اخلي؟»

ما ورته ووئیل چې:

«هغه خو سمه ده خو ته خو غریب سړے یې زما بیا هم ګزاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي)) خو میاصېب به پۀ دې خفه کېدو.

وئیل یې چې ((د میا صېب دا منظر رانه هېرېږي چې پۀ اول ځل د بیمارۍ نه لږ ښۀ شوے وۀ... زۀ سره د خپلو بچو تپوس له لاړم، نو میاصېب مې اوکتل ډېر خوشحال شوم طمع مې ترې پیدا شوه، خو میاصېب پۀ خبرو خبرو کښې پۀ ناسته داسې د پرېشانۍ جوته اوخوړه، نو زۀ ډېر خفه شوم)) د دې واقعې سره منصف خان صېب په ژړا شو... او راته یې ووئیل چې ((زۀ اوس خپل کلي ((موسیٰ زے)) ته هم نه ځم. کوم کوم ځاې کښې زما د میاصېب سره ملاقات شوے هغه ټول ځائیونو ته نه ځم.))

منصف خان صېب د میا صېب سره د خپلې مینې اظهار پۀ دې الفاظو سره اوکړو چې:

((زما والد صېب او رور مې وفات شو هغه زما دپاره غم وه خو د میاصېب وفات د ټولې معاشرې غم دے))

د خپلو خبرو پۀ وضاحت کښې دا هم ووئیل چې زۀ یې دوستانې او مینې ته پۀ سلام شوم... وئیل یې چې:

((که د میاصېب پۀ ځاې زما زوی وفات شوے وے نو زۀ پرې راضي وم... خو د میا صېب پۀ مرګ نه...))

الله پاك دې د میاصېب د ملګرو دا صحبت تل آباد لري او الله دې دوی له لوئی عمر ورکړي.

د میاصېب د ملګرو سره ملاقات نه پس د میاصېب زوې

میاعادل نثار صېب زۀ ځان سره خپل کلي ته بوتلم او د میاصېب په قبر مونږ حاضري اوکړه څنګه چې د میاصېب د ملنګۍ طبیعت وۀ هم داسې یې قبر کچه وۀ... د میا صېب قبر ته مې کتل ژړا راغله او د عبدالرحمن بابا دا اشعار مې میا عادل نثار صېب ته ووئیل چې:

دوباره دې راتلۀ نشته په دنیا
نن دې وار دے که دروغ کړې که رښتیا

تېر ساعت پۀ مثال مړے د لحد دے
مړي چا دي ژوندي کړي پۀ ژړا

بیا میاعادل نثار صېب ځان سره روان کړم او یو دکان په پلو یې بوتلم او راته یې اوښودو چې دې دکاندار سره به میاصېب تر شپې ناوخته پورې ناست وۀ.

الغرض دا ټول ګډوډ واقعات، لطیفې ما د دې دپاره اولیکلې، چې زما په خپله حافظه باور نشته او بله دا چې په دې خبرو کښې ما تر خپله حده پورې ریښتین ولي لیکلي... او امید دے چې ان شاء الله په دې خبرو کښې به ما د چا دل آزاري نه وي کړي او محض په دې خبرې ما د میاصېب سره د خپلې سپېڅلې مینې اظهار کړے دے.

زۀ خپلې خبرې راغونډوم او په اخر کښې د خپل ارمان باره کښې به د خپل معزز استاذ او د ګورنمنټ کالج د اردو

(c) ketabton.com: The Digital Library

چيرمئين خالد سهيل ملك صېب ديو مقالې حواله ليکم، چې دا زما د زړۀ ارمان وۀ او حقيقت دے دا به تر ډېر وخته پورې هم داسې وي... هغوی وايي چې:

((خواب دکھانے والے نے خواب دکھائے - ليکن تعبير نہيں بتائی))

خپلو ټولو استاذانو او خپلو خوږو ملګرو سره د خپلې بې کچه مينې اظهار

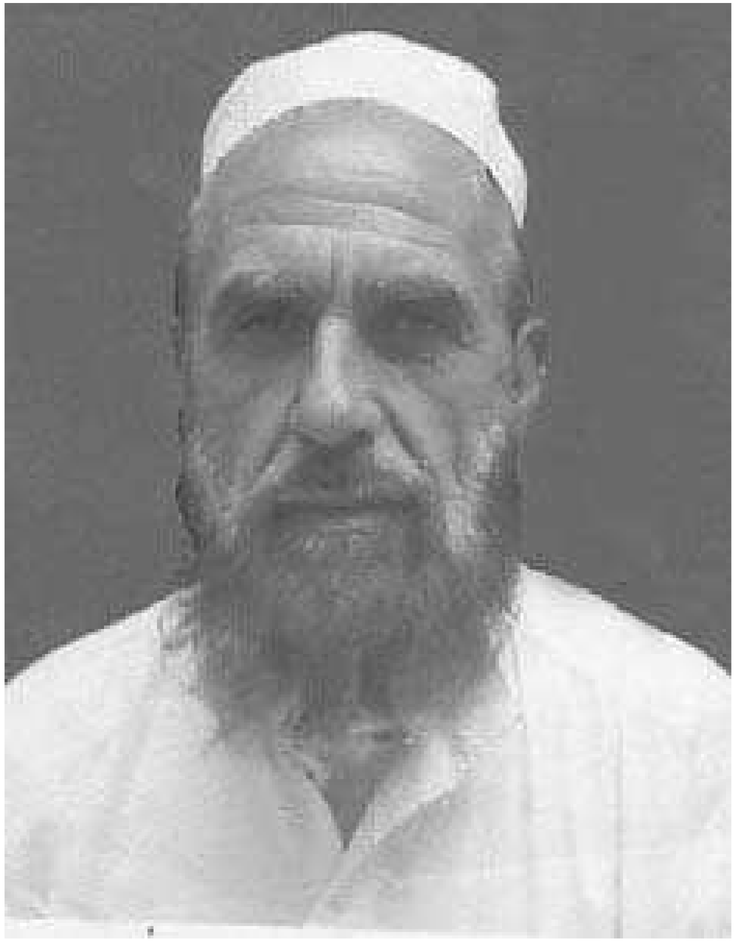

(c) ketabton.com: The Digital Library

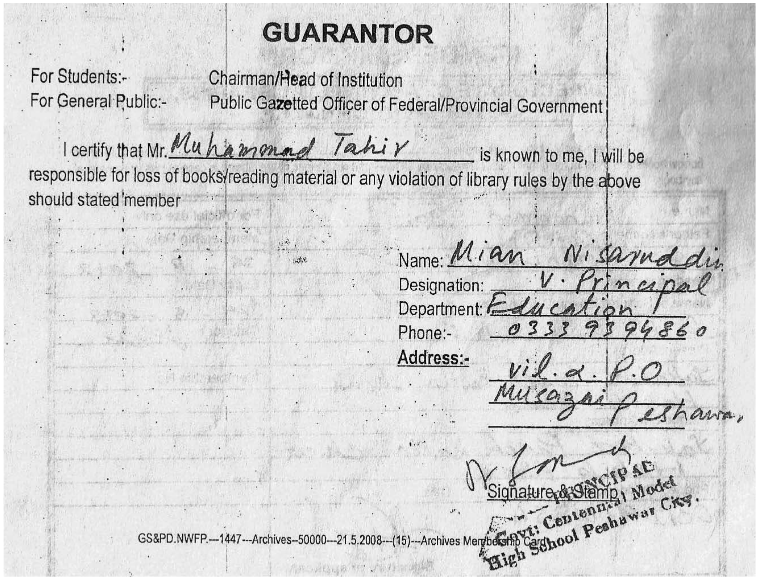

GUARANTOR

For Students:- Chairman/Head of Institution
For General Public:- Public Gazetted Officer of Federal/Provincial Government

I certify that Mr. Muhammad Tahir is known to me, I will be responsible for loss of books/reading material or any violation of library rules by the above should stated member

Name: Mian Nisaruddin
Designation: V. Principal
Department: Education
Phone:- 0333 9394860
Address:- Vil. & P.O Musazai Peshawar

Signature & Stamp
PRINCIPAL Govt: Centennial Model High School Peshawar City.

GS&PD.NWFP.—1447—Archives—50000—21.5.2008—(15)—Archives Membership Card

دا هغهٔ لیک دے چې میاصیب ماتهٔ پهٔ کال ۲۰۱۲ء کښې دستخط کړے وو... بیا مې د عبدالرحمٰن بابا کتب خانې انچارج حاجي صفدر خان صیب پهٔ برکت پهٔ کال ۲۰۱۵ء کښې تر لاسه شو.

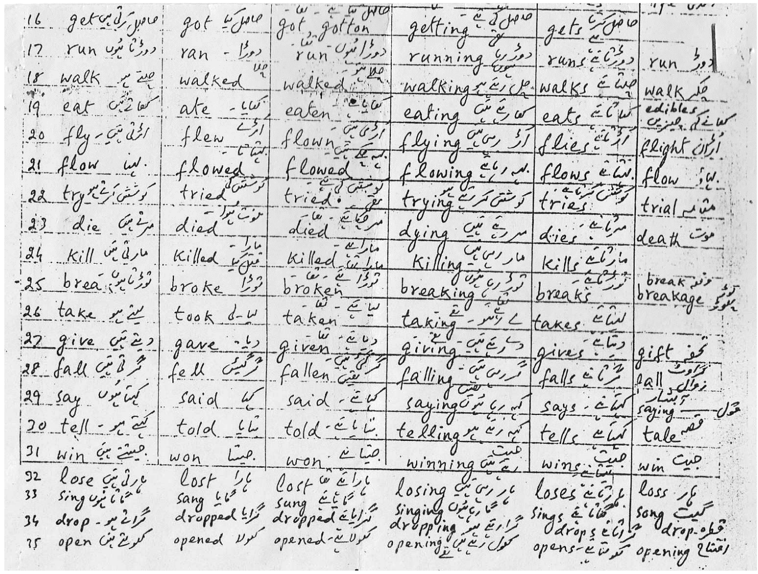

16 get	got	got, gotton	getting	gets	
17 run	ran	run	running	runs	run
18 walk	walked	walked	walking	walks	walk
19 eat	ate	eaten	eating	eats	edibles
20 fly	flew	flown	flying	flies	flight
21 flow	flowed	flowed	flowing	flows	flow
22 try	tried	tried	trying	tries	trial
23 die	died	died	dying	dies	death
24 kill	killed	killed	killing	kills	
25 break	broke	broken	breaking	breaks	break, breakage
26 take	took	taken	taking	takes	
27 give	gave	given	giving	gives	gift
28 fall	fell	fallen	falling	falls	fall
29 say	said	said	saying	says	saying
20 tell	told	told	telling	tells	tale
31 win	won	won	winning	wins	win
32 lose	lost	lost	losing	loses	loss
33 sing	sang	sung	singing	sings	song
34 drop	dropped	dropped	dropping	drops	drop
35 open	opened	opened	opening	opens	opening

دا نوټس میاصیب مونږ ته پهٔ نهم جومات کښې راکړے وو، چې تر دې دمه ماسره محفوظ دے.

(محمد طاهر عابد طائر)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library